

Budapesti Koncert
ersenye. 9.30: Hírek.
z Egyetemi templom.
12.05: Grammfóna.
Hírek. 1: Pontos ide-
és. 2.45: Hírek. 3.30:
seórja. 4.45: Pontos
entés, hírek. 5: Pin-
aproságai. 6.20: Fran-
: Rádió amatőrposta
oronázó Főtemplom
ekarának hangverse-
s könnyű zene. Utá-
s, időjárásjelentés,
Jenő és cigányzene-
e.

Orlowsky hereceg
jazz.
dám, a buskomor és
háromfelvonásos vi-
on szövege után.
zi zenekar.
ka-est. Utána házi ze-

ítés egy szerkesztő-
a „Nyolcadik nagy-
magyar zene grammo-
könyű zene.
ar óra.
edű- és zongoraszo-
ne.
nyű zene. 9: Opera-

olin- és gitárhang-
raverseny. — 10.30:
előadás.
rádiózenekar. 10.10:
ívész játéka.

bruar 25.
angverseny. 9.30: Hi-
zó az Egyetemi temp-
és. 12.05: A Mándite
ersenye. 12.25: Hi-
zés, időjárásjelentés,
orse tanfolyam. 4:
lkozás követelményei
ontjából. 4.45: Pontos
hírek. 5: A Nemzeti
öslénytára. 5.25: Gra-
30: Olasz nyelvokta-
ndor és cigányzene-
e. 7.45: Gyorsíró tan-
onásosok a Studióból
zés, időjárásjelentés,
a nyelvű előadás. —
eraház tagjaiból ala-
rsenye.

szimfónikus zenekar
Silving—Geisler ze-
sszeni állami zenekar
i zenekar.
kari hangverseny. —
abarré.
kari hangverseny. —
zene.

edések
a fejt köser tehát és
egy tehéntől fejt
Schwartz Ignacné
ben. Reg. Ferdinandó

tése, goblenvarrási
montirozás, csipke-
as izlésesen, olesón-
nkaszalójában Ma-
edben jóforgalmu ír-
i engedéllyel. Cim a

kozok francia-német
im: „Idősebb urinó-
kapualatti) parkette-
adó. Hegedűs Sándor

egy, világos butoro-
eg három személy re-
gana (Bartha M. u.)
lakást kaphat, esek
zongora- és fűrdő-
belvárosban izr. ur-
dóban.

XV. ÉVF. • 45 SZ.

(M) — Kolossvár, 19

február 25 Szerda

3691 ÉV Ador

Ar Uj Kele
és búsás

Ökheink a
ferrás meg.

Xíratokat
megörzésüki

Ramasetter Robert

BUDAPEST

Diszkrét 2. II. e. S.

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Str. Baron L. Pop. (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 5-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 328 lej
Egy hónapra 116 lej

KÖLCSÖNI

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénanem)
Egy évre 18 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

Liberalis szírenhangok

A liberálisok ismét pártkongresszust tartottak. Mostanában, amikor „üdvözítő” programjukat nincs alkalmuk a gyakorlatba is átültetni: igen gyakran elősznek s ezeken az üléseken ismét megváltást ígérnek a hiszékeny embe- reknek. Gazdasági fellendülést, közeleti tisztességet, adócsökkentést, az adóter- ror megszüntetését ígérnek a liberálisok, akik — elnevezésükhöz ebben az egy te- kintetben méltóan — mindig csakis az ígéretekben voltak liberálisok. Csele- kedeteik annál inkább emlékeztettek a legdurvább önkény és a cári terror vi- lágára.

A sorozatos ígéretek s a hatalomszom- jas áhítószása közben elpuffogatott csa- logató frázisok során a liberálisok a kisebbségi ügyről sem feledkeztek meg. Sőt! Olyan szírenhangokra nyitak aj- kaik a kisebbségek felé, hogy egyné- mely érzelmes kisebbségi fület köny- nyen el is varázsolhatnának ezekkel a nagy szólamokkal. „A kisebbségek biztosak lehetnek ab- ban, hogy mi a magunk részéről meg fogjuk tenni kötelességünket velük szemben, viszont kérjük őket, hogy le- gyenek lojálisok velünk szemben” — mondja a liberális pártkongresszus ha- tározati javaslata.

Ismétlés a tudás anyja — mondja a római közmondás. Mi, kisebbségek való- ban tudói is vagyunk immár annak, hogy mit jelent a gyakorlatban a libe- rálisok kötelességtudása. Nemcsak azért, mert a fenti frázist a liberálisok már számtalanszor ismételték el, ha- nem azért is, mert emlékezőtehetségünk — sajnos sok minden rosszra és ki- mosan feledhetetlenre kell emlékeznünk — kitűnően funkcionál.

A liberálisok kötelességtudása velünk szemben már gyakorlatilag bebizonyult. Iskolarendeleik, melyekkel virágzó ki- sebbségi iskolákat tettek tönkre, megé- rtesük, mellyel a kisebbségi gazdasági életet ásták alá, nagylelkűségük, amely nyel tiz éven keresztül ostromállapot és cenzurát kényszerítettek ránk, a vára- di és kolossvári vandalizmusok és rom- bolások ténye: mindezek olyan emlé- kek, melyeknek hatása alatt kellő érték- re tudjuk leszállítani a legujabb libe- rális ígéretek beiső és külső jelentő- ségét.

Megszoktuk, hogy a többségi pártok, amíg ellenzékben vannak, mindig an- dalító hangokat zengjenek a kisebbsé- gek felé. Csodálatos, hogy milyen ázsziósnak van nekünk, kisebbségeknek, a- mikor egy-egy párt ellenzékben van és hatalomra akar jutni. Ilyenkor mindig „rendes” emberek vagyunk és csak ak- kor leszünk megbízhatatlan és illojális elemekké, ha az illető pártnak sikerült hatalomra jutnia. Ebben az esetben az ígéretekről máról-holnapra megfele- deznek. Ilyenkor mindig a lojalitásunk körül fedezik fel azokat a töréseket és hiányokat, melyeknek nevében az ígé- retek teljesítését megtagadják. Lo- jalitásunk körül vannak bajok, holott lojalitásunk természetességét és szük- ségszerűségét csak azok vonhatják két- ségbe, akik a farkas és a bárány me- séjét akarják velünk kapcsolatban rea- lizálni.

Már pedig ez a legtöbb esetben így történt. És különösen így történt a li- berális uralomidejé n. Bevették üzle- teinket, összerombolták a zsidó templo- mokat? Megérdemeltük, mert hiszen

A kormány hivatalosan jelenti:

A nemzeti parasztpárt kormányon marad, mert nem fejezte még be feladatát

A liberális párt frontváltoztatása, mint politikai hőmérő. Megint egy új kombináció: a Titulescu kormány

Most már plauzibilisnak látszik a kölcsön megkötése

Bucuresti-Bukarest, február 24. A libe- rális párt vasárnapi kongresszusa igen nagy feltűnést keltett politikai körökben. Az ugynevezett független ujságok külö- nöképpen hangsúlyozzák, hogy a párt- vezetőség határozati javaslatában csak a dinasztia iránti hűséget és a kormány- változás szükségességét említette meg. A Dimineata gunyosan jegyzi meg: vajjon a ruha nem változott-e tulságosan az idő- járás miatt?

Az egész ugynevezett baloldali sajtó bizalmatlanul fogadja a liberális párt új politikáját. Nem hisznek abban, hogy a párt őszintén megváltoztassa reakciós magatartását és abban is kételkednek, hogy Bratianu Vintila halála után ily rövid időre már megváltozott volna a párti irány- és elvűlete a dinasztikus kérde- sekkel kapcsolatban. Duca ma még új hallgatásra öfelségéhez és ennek az audienciának lefolyásától sokat várnak ugy a liberálisok, mint az ellenzéki pártok.

A liberális párt már nem akar koncentrációról tudni

Volt azután a liberális kongresszusnak egy rendkívül figyelemreméltó megnyi- latkozása. A pártkongresszus a leheve- sebben foglalt állást azokkal a kombiná- ciókkal szemben, amelyek az utóbbi hetek- ben rendkívül gyakran és rendkívül való- színű megfogalmazásban bukkantak fel a napi sajtó hasábjain. A bukaresti lapok koncentrációs kormányt, személyiségeket és más lehetőségeket kombináltak sűrűn és úgy látszott, hogy a liberális párt haj- landónak is mutatkozott a király által kívánt koncentrációban résztvenni.

A liberális kongresszusra azonban hir- telen megváltozott a helyzet. Nyilván köz- zös megbeszélés alapján az összes libe- rális vezérek egyöntetűen foglaltak a legéle- sebben állást a koncentrációs kormány gondolata ellen. Lehetetlen nem észreven- ni ez állásfoglalás mögött azt, hogy a po- litikai helyzet megváltozott. A liberális párt állásfoglalása a legjobb politikai hő- mérő. Nyilvánvaló, hogy az utóbbi napok- ban a kormány helyzete lényegesen stabi- lizálódott és a koncentrációs kormány terve lekerült a napirendről. Minthogy a koncentrációnak már nincsenek kilátásai, érthető, hogy a liberális párt a koncent- ráció ellen van és egyedül követeli a ha- talmat.

nem voltunk lojálisak. Beszüntették is- koláinkat, kihúzták alólunk gazdasági egzisztenciánk alapjait, fiainkat kiver- ték az egyetemről? Minden bizonytal megérdemeltük, mert hiszen nem va- gyunk lojálisak.

Nyilvánvaló tehát, hogy nem a mi lojalitásunk hiányán mulik sohasem a kisebbségi jogok elismerése és gyakor- lati alkalmazása, hanem a többségi pár- tok és ezek között is elsősorban a libe- rálisok szándékán; azon a szándékon, tehát, ami olyan hallatlanul reális ha- sonlatot mutat a mesebeli farkas szán- dékához, amely mindenáron fel akarta falni a bárányt.

Amikor tehát a liberálisok minden

Hogy ezek a következtetések mennyire fedik a való helyzetet, azt mi sem bizo- nyítja jobban, mint az, hogy a kormány- krízisről szóló hírek három nap óta tel- jesen eltűntek a bukaresti lapok hasábjai- ról. Míg ezelőtt naponta váltogatták egy- mást a legszenzációsabb értesülések a kor- mány küszöbön levő bukásáról, addig ma egyetlen szó sem esik már sem a kon- centrációról, sem a személyiségi kormány- ról, sem más hasonló kombinációról. Sőt a kormány, amely eddig minden meg- jegyzés és cáfolat nélkül hagyta a krízis- ről terjesztett híreket és így hallgatóla- gosan megerősítette ezeket a híresztelése- ket, most módot talált arra, hogy hivata-

Most már valószínűnek látszik a kölcsön

Kétségtelen, hogy a kormány helyzeté- nek megszilárdulását elsősorban a kölcsön tárgyalásokban beállított kedvező fordulat- nak köszönheti. A legujabb jelentések szerint a kormány ma délelőtt két távir- atot is kapott a Párizsban tartózkodó Popovici pénzügyminisztertől. A táviratok optimista helyzetjelentést adnak a kül- csöntárgyalások állásáról és odakonkludál- nak, hogy a hét folyamán a kölcsönt meg- kötik. Ma este egyébként minisztertanács lesz, amely az új táviratok alapján meg fogja szövegezni azokat a végső instruk- ciókat, amelyeket a pénzügyminiszter ré- szére megküldenek.

Hogy a kölcsöntárgyalások valóban kedvezőre fordultak, annak egyik leg- megbízhatóbb jele megint csak a liberális hőmérő. A liberális párt vezérlelőbizottsága ugyanis ma ülést tart, amelyen le fogják szövegni a párt álláspontját a kölcsönrel

losan jelentse be további kormányzását.

A kormány ezuttal a félhivatalos Rador távirati iroda egy kommunikéjén keresztül szóal meg, amely így szól:

„Kormánykörökből nyert értesülése alapján a Rador megállapítja, hogy a nemzeti parasztpárt munkáját még nem tekintik befejezettnek. A gazdasági kon- szolidáció és az ország magasabb érde- kei azt követelik, hogy továbbra is a párt maradjon uralmon”.

Látványos tehát, hogy a liberális párt jól ítélte meg a helyzetet, amikor hirte- len frontot változtatott és a koncentráció ellen foglalt állást.

szemben. A liberális párt viszont aligha foglalkozna a kölcsönrel, ha nem kaptak volna Párizsból olyan információkat, hogy a kölcsön megkötése valóban küszö- bön van.

Titulescu-kormány?

A bukaresti lapok közül egyedül a Cu- rentul ir változatlanul a kormány krízi- séről.

A Curentul szerint a kormány helyzete még akkor sem szilárd, hogy ha a köl- csönt a lehető legjobb feltételekkel kötik meg. Minden valószínűség fennáll arra, írja a lap, hogy nemsokára Titulescu ke- rül a minisztérium élére, ami annál bi- zonyosabb, hogy Maniu is hajlandó tár- cáat vállalni a Titulescu elnöklété alatt levő kormányban és ezzel elvágna a sze- mélyiségek reményeit, valamint biztosítaná a parlamentáris rendszer folytonossá- gát is.

Teljes erővel lángolt fel újra Indiában a hindu nacionalista mozgalom

London, február 24. Rangooni jelentés szerint a Tharavaddy völgyében felfegy- verzett parasztek és angol karhatalom között véres harcok folynak. Az ütközet- ben 24 ember esett el. Ezzel egyidejűleg bombayi jelentés szerint a nacionalista hinduk zászlószentelési ünnepségen meg-

jelent tömeget a karhatalom körülrzarta és a rendőrségi őrsozakra kísérte. A nő- ket és a gyermekeket szabadon engedték később, de mintegy 360 férfi továbbra is rendőrségi őrzetben maradt. Az ünnepsé- get a hinduk előzetes engedély megszer- zése nélkül tartották meg.

jót ígérnek nekünk, kisebbségeknek és főleg zsidó kisebbségeknek, feltéve, ha lojálisok leszünk: az ígérlet mögött min dig az az elhatározás húzódik meg, hogy az ígéretek ugy sem lesznek kö- telezőek, hiszen ránk lehet majd fogni, hogy ugysem vagyunk lojálisok. Hogy többet adozunk, mint bármely többsé- gi állampolgára az országnak, hogy kat- tonai szolgálatot teljesítünk, hogy min- den vonalon elől járunk a kötelessé- gek becsületes teljesítésében, — mind ez persze mind nem a liberális értelemben vett lojalitás bizonyítéka. A liberálisok nak valami extravagáns lojalitás kelle- ne, amit persze precizirozni nem tud- nak, de — valljuk be — nem is akar-

nak. Amit ők tisztán és minden félre- értést kizáróan akarnak: a megtévesz- tés. Megtéveszteni az anygonyanarga- tott, szenvedő kisebbségeket, hogy el- keseredésükből esetleg politikai töké- kovácsolhassanak. Hogy megbontsák az egységes kisebbségi szolidaritást, mely végre — annyi csalódás után — egészségesen kezd kialakulni s melyet többé ígéretekkel feltartóztatni nem lehet.

A liberális ígéretekre — kisebbségi szempontból — ez és csakis ez lehet a válaszuk. Csak a magunk erejére szá- mithatunk, csak ebben bizhatunk, mert minden más bizalmunk megcsalattott és kijátszott.

Hofrat Rektor dr. Adolf Schwarz

Irta: Dr. Deutsch Ernő brassói főrabbi

A zsidóságra mélyes gyász szakadt Hofrat Schwarz február 13-án bekövetkezett elhunytával. Vele a talmudi tudományok istenáldotta művelője, korának egyik legnagyobb hitszónoka és a zsidóság igazán bátor, soha meg nem hátráló bajnoka szállt sirba. Az első fájdalom szivettető döbbenetében szinte a lehetetlenre vállalkozom, amikor nemcsak a közeli vérokon imádatos szeretetével, hanem a hálás tanítvány hódolatával is megkísérlem az ő egyéniségének és maradandó életművének méltatását, hiszen providenciális egyénisége magasan kiemelte őt kortársai közül, mert egyesült benne a talmud minden mélységének ismerete a magával ragadó szónok lenyűgöző erejével, a tanításra teremt mester atyai jósága, az ideális ember és az önzetesen zsidó minden kritériumával.

1846 július 16-án indult el Adász-Tevélről az az élet, amely utolsó órájáig mindig csak felfelé ívelő pályán haladt. Apja, Rabbi Jakob Chajim Schwarz, a nagy jámborságáról és nagy talmudi tudásáról híres pap, volt az ő első mestere. Bár jesivát soha nem látogatott, mint a pápai református kollégium emiens diákja éjjelét nappalá téve „tanult” és szerzett magának megbecsülést a város messze földön hírneves talmudtudósainak szemében is. Eretségi után a breslauer rabbináriumba lépett be, ahol Frankel Zachariásnak, a tudományos talmudkutatás megalapítójának kedvenc tanítványa lett. Feltűnést keltett és az egész tudományos világ figyelmét magára irányította 1872-ben megjelent, pályadíjat nyert munkájával a zsidó naptárról, amellyel maradandó becsű munkáinak sorát megnyitotta. 1875-ben a karlsruhei hitközség hívta meg rabbijának, ahol 1893-ig működött, amikor az ujonnan alapított bécsi „Isr. Theologische Lehranstalt” rektori székét foglalta el. Mint rabbi, egyike volt a legkiválóbb hitszónokoknak, kilenc kötetben és számos különnyomatban megjelent beszédei nemcsak ragyogó nyelvezetükkel tűnnek ki, hanem egyszersmind az univerzális műveltségnek, a hagyományos talmud- és midrasirodalom maradéknélküli ismeretével egyesült homilétikai készségnek klasszikus remekai. Még karlsruhei működése alatt jelentek meg első munkái a tosefta-kutatás köréből, továbbá számos értekezése a különféle folyóiratokban. Talmudi kutatásaival mint Frankel szellemi örökségének hűséges letéteményese és tovább gazdagítója, méltán hívta fel magára a bécsi rabbiképző alapítóinak figyelmét s hogy a választás a legszerencsésebb volt, mi sem bizonyítja jobban, mint az a 38 esztendő, amelyet „tanulva és tanítva” a katedrán eltöltött.

A tanítás fárasztó kötelességei mellett gazdag kutató munkásságot fejt ki Rektor Schwarz, egymás után jelennek meg a tosepháról, a talmudi hermeneutika köréből, Maimuni „Mishné Thorájáról” írott munkái, amelyek mind az ő szellemi nagyságának és mély, univerzális tudásának örökbecsű bizonyítékai.

Mint az élő szónok egyedülálló művésze, ha már nem is templomi szöveken, hanem az előadó asztalnál, egymás után tartja formában és tartalommal egyformán tökéletes, a legváltozatosabb témakörből vett előadásait, oktatta és gyönyörködtette nagyszámú hallgatóit. Már az aggror küszöbét átlépve, hetenként több órán át tart előadást a „Beth-Hamidrasch” látogatóinak, méltán rászól-galva arra, hogy a „Chacmé Wien” késői utódaiként hódoló tisztelettel és bámulat-tal övezzék.

Bensőséges jámborsága a zsidóság rajongó szeretetével párosult és amikor úgy kellett, valósággal szent lekesedéssel szállt sikra a zsidóság becsületéért. A „Kiddus hassém” ragyogó példájával szolgált, amikor az istengyalázásért perle-fogott hírhedt Fritsch Theodor ügyének törvényszéki tárgyalásánál mint szakértő szerepelt és ebből kifolyólag két nyit le-vélben szállt szembe a lipcsei titkos egy-háztanácsossal és tanárral, Kittel Rudolf-fal.

Mint tanító atya volt növendékeinek a szó legnemesbb, legideálisabb értelmében. Az apa szigora jóságul párosult benne. Tanítványainak zöme a keleti zsidó ifjabból rekrutálódott, akiket nemcsak oktató, hanem nevelő is. Amit néhai mesteréről, Frankelről, a berlini centen-náriumi ünnep alkalmából elmondott, szösz szerint alkalmazható rá is. „Első-an-gy akadémiai mester volt, aki egyesítette magában az akadémikus méltóságot és a pedagógiai szigort, amennyiben hallgatóit morálisan kényszerítette nemcsak arra,

hogy „hallgassák”, hanem hogy „tanul-janak” is. Értett hozzá, hogy a tulajdon-keppeni előadásnak a mértékletes vitával bájlt kölcsönözzen, amelyet egy, vagy ál-tala, vagy tanítványai által felvetett kér-déssel vezetett be, ezen viták folyamán azután megismerkedett tanítványai tudá-sával, képességeivel és szorgalmával... Előadásai alatt valóságos a babiloniai főiskolák egyikében képzelte magát az ember, mert szinte úgy tetszett, mintha nem csupán fültegette volna az amórák disputáinak, hanem tényleg részt is venne azokban”

Milyen megértő barátja volt az ifju-ságnak! De nemcsak megértett bennün-keket, hanem lelkes híve is volt a zsidóság szellemi és népi reneszánszának. A bécsi szeminárium hallgatóinak chanukka-ün-nepélyei valóságos eseményszámba men-tek, a vendégek sorában ott lehetett látni Herzlt, Kellner professzort, dr. Kahn Leopoldot és mindazokat, akik a zsidó uj-raébredés első korszakának történetébe

arany betűkkel írták be nevüket. A héber és német ünnepi beszédek után, amelyek az akkor erősen anticionista bécsi kahal-zsidóság előtt szokatlan hangot ütöttek meg, felcsendült a mi rektorunk érces, széles skálájú hangja és a zsufozásig megtelt óriási terem lenyűgözve csüngött az utólrhetetlen szónok ajkán. A részt-vevőknek nem lehetett kétségük afelől, hogy Rektor Schwarz tanítványai között elvétve sem akadhat „Protestrabbiner”.

Hadd idézzem itt annak a munkájának befejező szavait, amelyeket a jeruzsálemi egyetem: „A tudományos hermeneutikai kutatások eredményei” cím alatt adott ki 1923-ban: „Nem vagyok próféta, sem prófétanövendék és mégis megvan a bá-torságom ahhoz, hogy ne csak boldogító örömmel, hanem egész határozottsággal megjövendöljem: a mi új Jeruzsálemünk nagy alkotásai között ott találjuk majd a talmud restaurálását is”. Ilyen szerel-mese volt ő népének és a zsidóság örök életet kölcsönző forrásának, a talmudnak.

Rektor Schwarz neve örök időkön át kitörölhetetlen aranybetűkkel ragyog a zsidóság szellemi héroszainak ércnél ma-radandóbb emléktábláján. Emléke legyen áldott!

A világpolitika váratlanul szenzációs fordulata:

Franciaország és Olaszország csat-lakozni fognak a londoni hármastengerészeti egyezményhez

Már a közel jövőben létre jön a francia-olasz flottaegyezmény?

London, február 24. Henderson angol külügyminiszter és Alexander, az admirá-lítás első lordja Párizsba utaztak, hogy a francia kormány illetékes minisztereivel folytassák a tengeri leszerelésre vonat-kozó megbeszéléseket. Londoni diplomá-ciai körökben a két miniszter elutazása váratlanul hatott és feltűnést keltett. Azt állítják, hogy az utazás elhatározása ma-dél előtt történt s az elhatározást nyom-ban tett is követte. Az alsóház mai ülésén Dalton államtitkár be is jelentette a két miniszter párizsi útját.

London, február 24. Diplomáciai körök-ben határozott formában tartja magát a hír, hogy a francia-olasz tengerészeti el-entétek elismítésére irányuló misszióval megbízott Carraigie angol diplomata sike-reket mutathat fel s ezért vált szükségessé

Henderson és Alexander meglepetésszerű párizsi látogatása.

Este a Quai d'Orsain megindultak a tárgyalások az angol és francia kormány-ferfiak között Tyrell párizsi angol nagy-követ és a két hatalom tengerészeti szak-értőinek bevonásával.

Párizs, február 24. A francia lapok an-nak a reményüknek adnak kifejezést, hogy sikerülni fog a megegyezés Anglia közvetítésével Olaszország és Francia-ország között s mindkét állam csatlakozni fog a londoni hármastengerészeti egyez-ményhez. Az olasz-francia egyezmény, amelynek megkötése talán nem is a távoli jövőre tehető, a legközelebbi öt évre min-den konfliktust kizáró módon hivatott megállapítani a francia és olasz flotta-fejlesztő arányszámot.

Einstein professzor a Macdonald-levelet Weizmann nagy politikai győzelmének tekinti

A londoni zsidóság üdvözli Weizmann-t a Macdonald-level alkalmazásából

London, február 24. Westendben, a lon-doni zsidóság székhelyén vasárnap hatal-mas miting zajlott le, amelyet Morris Mayer, a „Zeit” szerkesztője és az angol cionista föderáció alelnöke vezetett.

A miting üdvözli Weizmann-t

Morris Mayer ismertette a Weizmann-hoz intézett Macdonald-level előzményeit és jellemezte azt a heroikus munkát, amit a zsidó vezetők, élükön Weizmannal, ki-fejtettek. Határozati javaslatot ajánlott elfogadásra, amelynek értelmében a mit-ing üdvözli Weizmann-t az angol kormány

és a Jewish Agency bizottság tárgyalá-sainak sikere alkalmából.

A mitingen résztvevők a határozati ja-vaslat szerint az angol miniszterelnöknek Weizmannhoz intézett levelét kielégítőnek találják és abban Weizmann politikájá-nak győzelmét látják. A gyűlés annak a reménynek ad kifejezést, hogy a zsidó nemzeti otthon érdekében történő munka újra föllendül. A kormány új deklarác-iója garancia arra, hogy a cionista munka egészségesen van megalapozva. Az angol-orzági zsidóság pedig mindent el fog kö-

vetni abban az irányban, hogy a zsidó né-pi ideálok Erec Jisrael útján minél előbb realizálódjanak.

Einstein üdvözli a Macdonald-levelt

Los Angeles, február 24. Egy a los an-gelesi tudományos akadémia által Ein-stein professzor tiszteletére adott banket-ten Alfred Einstein nagy beszédet tartott a világhelyzetről. Sajátos megvilágítás-ban ismertette a gazdasági válságot, a vi-lágbékére irányuló politikai és társadalmi törekvéseket, a tudomány új útjait és vé-gül ráért Macdonaldnak dr. Chaim Weiz-mannhoz intézett levelére. A levél — ugymond — egy progresszív irányzat élénk kifejezője és örülni kell főleg annak, hogy a zsidóságban meglegedést keltett. A Fehér Könyv nemcsak a zsidóság szem-pontjából volt igazságtalan cselekedet, Macdonald levele tehát egy általános igazságtalanság jóvátételét jelentette.

„Ellenségeink nem nyugosznak”

London, február 24. I. Grünbaum, volt szejm képviselő, a cionista executív po-litikai bizottságának tagja a zsidó sajtó képviselői előtt nyilatkozott az angol mi-niszterelnök leveléről.

Igaz, mondotta I. Grünbaum, a leve-sok félreértést szüntet meg, de azért ne szabad úgy felfogni, mintha ez a levél zsidóság megváltását jelentené. A harcot tovább kell folytatni Erec Jisrael föl-je épügg, mint a galutban. Ellenségeink nem nyugosznak és a zsidóságnak föl-készülnie újabb küzdelmekre és sor-sapásokra.

Bécsben letartóztatott egy dús gazdag jávai ke-reskedőt, aki 1903-ban a börtön elől megszökött

Bécs, február 24. Tragikus eset fog-lalkoztatja a bécsi sajtót és az osztrák közvéleményt. Az események középpon-tjában Franz Urban dús gazdag jávai exportőr áll, akit az osztrák hatóságok most akarnak felelősségre vonni egy i-jukori bűnéért.

Franz Urban 1902-ben kezdő tiszt-selő volt egy kisebb cégnél. Az akkor 22 éves fiatalemberre meglehetősen nagy összegeket bízta, ami az ifjú megszédítette. Lőversenyezni kezdte, nők hálójába került és hogy passzív fedezze, nagyobb pénzüsségeket elsi-kasztott. E miatt 1903-ban a bécsi törvényszék 8 hónapi börtönre ítélte, amely büntetés alól a fiatalember meg-szökött. Először Dél-Amerikába men-tott az ültetvényeken dolgozott, majd később kereskedni kezdett. Amikor üzle-már jobban ment, Mexikóba, azután B-land-Indiába költözött, végül is Jáva-szigetén exportüzletet alapított. H-sonótesztendő szorgalmas munká-sikerült vállalatát óriási mértékben fejleszteni, úgyhogy egyik legtekint-lyesebb exportörje lett Jáva szigetén és többmilliót gyűjtött össze. Közben családot is alapított és több gyermeke van, akiket Európában a le-előkelőbb intézetekben neveltetett.

A múlt év őszén Urban erős homo-gyát érzett és mivel bizonyosra vette hogy régi bűnét már elfeledték és büntetés is elévül, visszatért Bécsbe. Már hónapok óta élt az osztrák fővárosban, felkereste rokonait, régi bar-tait és messzemenő támogatásban rés-szítette azokat a hozzátartozóit, akik ke-ebb viszonyok közé kerültek, amik váratlanul letartóztatták. Urbant hány régi ismerőse jelentette fel a be-rendőrségnél, ahol előkeresték az ak-táit és megállapították, hogy a nem töltött büntetés még nem évült. Mivel a törvény e tekintetben szigorú intézkedik, a rendőrhatalóságok nem-rülhették el a letartóztatás végrehaj-tását, ami szerdán történt meg. A bé-lapok nagy sajnálkozással írják arról hogy Urbant, aki becsületes élettel bizonyította azt, hogy nem megrög-bűnöző, most kényszerítsék ifjúkori lanatnyi megtévelyedéséért a nyolc-napi börtön kitöltésére és ezért azt lo-goztatják, hogy a szövetségi elnökö-kegyelmet kell számára kieszaközö-t. Az osztrák közvélemény hatása al-valószínűnek látszik, hogy ez a kegy-mi aktus már a legközelebbi napok-meg is történik.

A m

Bucuresti-Bul-jentéktelen fe-szól hozzá a ka-javaslatához. Ga-a törvény az or-lásának céljait zist, felvázolja, hogy hogyan ju-gazdasági krízis-és ezért milder-külföldi tőke az-tianu-jelszót, m-noi insine”, ug-az ország mind-hogy a külföldi

Jorga-ban é-uzsora

Gafencu után-dett szőlásra, a-benyújtott törv-seltetik nagy b-kétféle kamatsz-törvényes és ko-a magánosok, ak-tül dolgoznak. I-sok ellen kell i-tania, mert a p-arra is képes, h-magasabb össze-jelenti, hogy st-azokról, akiknek-ni. A törvényte-sen az ország é-Máramarosban,biában. Az orsz-ges intézkedéssel-kamat letérésére-sok jót vár a t

A Zsi-laráció

Landau cionis-terjesztette a Z-az uszorkamat-kapcsolatban r-cióját.

Hangsúlyozza-matuzsora ellen-gálja, hogy fel-kereskedelmi és-ország szomor-u-ban még sok oly-van szükség, m-hogy az ország-gyen. Reméljük,sági élet szaná-ját folytatni fog-désekkel járul h-életének prosper

A r-tett-kött

Ma este minis-hivatalos komm-minisztertanács-csak kiszivárgó-ba, melyek szer-gyobb optimizm-gyalások befeje-ciónak sikerült-eliminálnia és-arra, hogy Popo-kölcsönt aláírj-újabb jelentések-a delegációnak-nélkül elimináln-amelyek a Bega-vasut és a Buka-déseiben a kölcs-sultak. Popovic-vező mederbe t-ugy a Bega-csat-vasut ügyében-szerencsés mego-békebeli adósság-gáció az érdeke-ban állapotott n-sok rendezve le-

A minisztertan- szerint amennyi- alá nem írja a- lenül bizonyosra-géig, tehát szom-

Kivételese

A művés

szerkesztik: B-427 képpel, B-657 nagy ol-Ara 1500 lej-Kapható az U-

Ady Endre költeményei

külön-külön kötetben — Olcsó kiadás

Uj versek
Illés szekeren
Magunk szerelme
Ki látott engem

Menekülő élet
Igy is történhetik
Szeretném ha szeretnének
Vér és arany

Minden titkok verseiből

Ára kötetenként 68 lej

Kaphatók az UJ KELET Könyvosztályában Cluj-Kolozsvár

A minisztertanácsban bejelentették a kölcsön megkötését

Bucuresti-Bukarest, február 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kamara mai ülésén jelentéktelen felszólalások után Gafencu szól hozzá a kamatuzsora elleni törvényjavaslathoz. Gafencu hangsúlyozta, hogy a törvény az ország gazdasági konszolidálásának céljait szolgálja. Ismerteti a krízist, felvázolja a historikumát annak, hogy hogyan jutott el az ország jelenlegi gazdasági kríziséig. A pénz nem jótékony és ezért mindent el kell követni, hogy a külföldi tőke az országba jusson. A Bratianu-jelszót, mely úgy szól, hogy „prin noi insine”, úgy kell interpretálni, hogy az ország minden erejével azon legyen, hogy a külföldi tőke bejusson az országba.

Jorga szerint csak Máramarosban és Bukovinában szednek uszorakamatokat

Gafencu után Jorga professzor emelkedett szólásra, aki hangsúlyozta, hogy a benyújtott törvényjavaslat iránt nem viteltetik nagy bizalommal. Az országban kétféle kamatszéd van: a bankárok, akik törvényes és korrekt alapon dolgoznak és a magánosok, akik uszoráznak és inkorrektül dolgoznak. A kormánynak a magánosok ellen kell intézkedéseket fogantatnia, mert a pénzügyben levő paraszt arra is képes, hogy pénzhez jusson, hogy magasabb összegre állítsa ki a váltót. Kijelenti, hogy statutumot kellene készíteni azokról, akiknek joguk van kamatot szedni. A törvénytelen kamatszédés különösen az ország északi részében szokásos. Máramarosban, Bukovinában és Beszarábiában. Az ország egész területére egységes intézkedések szükségesek az uszorakamat letérésére. Hangsúlyozza, hogy nem sok jót vár a törvényjavaslattól.

A Zsidó Parlamenti Klub deklarációja

Landau cionista képviselő a kamara elé terjesztette a Zsidó Parlamenti Klubnak az uszorakamat elleni törvény vitájával kapcsolatban megszerkesztett deklarációját.

Hangsúlyozza a deklaráció, hogy a kamatuzsora elleni törvény azt a célt szolgálja, hogy felfrissítse az ország ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági életét. Az ország szomorú gazdasági krízisében azon ban még sok olyan szomorító intézkedésre van szükség, mely hozzájáruljon ahhoz, hogy az ország konszolidációja teljes legyen. Reméljük, hogy a kormány a gazdasági élet szanalására megkezdett munkáját folytatni fogja és egészséges intézkedésekkel járul hozzá az ország gazdasági életének prosperálásához.

A minisztertanácsban bejelentették, hogy szombatig megkötik a kölcsönt

Ma este minisztertanács volt, amelyről hivatalos kommunikét nem adtak ki. A minisztertanácsban folyt tárgyalásokról csak kiszivárgó hírek kerültek forgalomba, melyek szerint a kormány a legnagyobb optimizmussal tekint a kölcsöntárgyalások befejezésére. A román delegációnak sikerült az összes nehézségeket eliminálnia és minden remény megvan arra, hogy Popovici Mihály csütörtökre a kölcsönt aláírja. Párizsból érkezett legújabb jelentések arról számolnak be, hogy a delegációnak sikerült minden nehézség nélkül eliminálnia azokat a nehézségeket, amelyek a Bega-csatorna, az Ackermann-vasut és a Bukarest város adósságai kérdéseiben a kölcsöntárgyalások elé tornyosultak. Popovici Mihálynak sikerült kedvező mederbe terelnie a tárgyalásokat úgy a Bega-csatorna, mint az Ackermann-vasut ügyében és így ezek a kérdések szerencsés megoldást nyertek. A főváros békebeli adósságainak kérdésében a delegáció az érdekelt felekkel fix terminusban állapodott meg, mely ideig a tartozások rendezve lesznek.

A minisztertanácsról kiszivárgó hírek szerint amennyiben Popovici csütörtökig alá nem írja a kölcsön szerződést, feltétlenül bizonyosra vehető, hogy a hét végéig, tehát szombatig a megegyezés megkötésére nem lesz lehetőség.

Kivételesen olcsó árajánlat

A művészet története

szerkesztik: Barát, Eber, Takács Z. 427 képpel, színes műmellékletekkel.

657 nagy oldalon félbörkötésben
Ára 1500 lej helyett csak 550 lej.

Kapható az UJ KELET könyvnyomtatásában.

történi, mert a kölcsön megkötését most már csak egészen jelentéktelen technikai problémák gátolhatják.

A minisztertanács egyébként egész esomó törvényjavaslatot tanulmányozott át, amelyeket legközelebről fognak a parlament elé terjeszteni. Többek között parlament elé kerül az agrárkomité szervezete-

Párizs, Berlin, Prága és Bécs rendőrsége teljesen felkészült a mai „vörös nap”-ra

Prágában és Berlinben beállították a felvonulásokat, Bécsben engedélyezték

Párizs, február 24. Laval miniszterelnök ma anektra hívta össze a katonai és polgári hatóságok vezetőit, hogy meg tárgyalják a február 25-i kommunista-napra szükségessé váló intézkedéseket. Betiltják a napra a szabadtéri gyűléseket, felvonulásokat, elhatározták a tüntetéseket résztvevő külföldiek kiutasítását és azoknak bíróság elé állítását, akiknél e napon tüntetések közben fegyvert találnának anélkül, hogy az illetőnek fegyverhordásra engedélye lenne.

Párizsban az utóbbi időben erősen megnövekedett a munkanélküliek száma, amit a kommunisták erősen kihasználnak propagandájuk számára.

A mai „vörös nappal” kapcsolatban Prágában, Bécsben és Berlinben is nagyszabású előkészületeket tettek a rend fenntartására. Bécsben engedélyezték a kommunisták felvonulását, míg Berlinben és Prágában betiltották. Prágában és Berlinben a rendőrséget riadókészültségbe helyezték.

ről szóló törvényjavaslat, valamint a ki-sajátítások alkalmával történt visszaélések kontrolljáról szóló javaslat is. A minisztertanácsot egyébként holnap folytatják.

A szenátus megszavazta a katonai törvényt

A szenátus ma délutáni ülésén szakszenként megvitatták, majd megszavazták a katonai törvényt.

Letartóztatták a brassói „Concordia” filmvállalat igazgatóit a tragikus filmrobbanás miatt

Az ügyészség vétkes mulasztást állapított meg az igazgatók esetében, akik szűk és tűzveszélyes szobába zsufolták be filmkészletüket

Brasov-Brassó, február 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). A brassói borzalmas méretű filmrobbanás ügyében, amelyről elmúlt számában részletesen beszámolt az Uj Kelet, a brassói hatóságok erélyes vizsgálatot vezettek be. A nyomozás szénázás volt: Popovici törvényszéki ügyész a kihallgatások és a helyszíni szemle megejtése után elrendelte a vállalat Brassóban tartózkodó igazgatójának, Farkas Imrénének őrizetbe vételét. Ugyanakkor a főügyész telefonon értesítette a nagyváradi rendőrséget, hogy Farkas Ist-

ván, a Concordia vezérigazgatója Nagyváradon tartózkodik és elrendelte, hogy a vezérigazgatót letartóztassák és őrizet alatt szállítsák Brassóba.

A feltűnésteltető letartóztatások Brassóban érthető szenzációt keltek. Popovici vezetőügyész a letartóztatásokat azzal indokolta, hogy a Farkas fivéreket felelősség terheli a szerencsétlenség bekövetkezéséért. A vállalat ragasztóműhelyét egy kis szobába szorították, ahol ládába préselve voltak elhelyezve a filmtekercsek. A

szobát kis pléhkályha fűtötte, melynek ajtaja rosszul záródott és minden percben kiesett belőle a parázs. Ilyen helyiségben a szerencsétlenség bármikor bekövetkezhetett és feltétlenül a vállalat igazgatóinak lelkiismeretét terheli, hogy a ragasztóműhely céljaira nem rendezett be nagyobb, higiénikusabb és veszélytelenebb helyiséget.

A vezetőügyész vétkes gondatlanságot állapított meg az igazgatók részéről és ezért rendelte el őrizetbe vételüket.

Kun Andor már érintkezhetik védőjével, de még semmi! nem szivárgott ki a „szeszinspektor” vallomásaiból

Különböző hírek keltek szárnyra arra vonatkozólag, hogy mit vallott és mit nem Kun Andor

Cluj-Kolozsvár, február 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). Kun Andor már tizenegyedik napja ül vizsgálati fogságban. Eltelt tehát az a tíz nap, mely idő alatt Kun Andorral nem érintkezhetett senki és már szélteben-hosszában beszélni kezdik, hogy mit is vallott e tíz nap alatt Kun Andor, hogy az összes szeszgyárosokat berántotta, hogy magasállású tisztviselőkről vallott szenzációs dolgokat, hogy leplezte a milliárdos visszaéléseket, amelyeket az ő jó-

akaratu felügyelete mellett elkövettek. Az ilyen és ehhez hasonló „autentikus” információ mellett akadnak olyanok is, akik azt állítják, hogy Kun Andor nem akar vallani. Ezek szerint a vizsgálóbíró az egész kihallgatás menete alatt csak azt akarta megtudni tőle, hogy kik voltak azok a szeszinspektorok, akikkel együttműködött. Kun Andor azonban nem vallott semmit. Így is mondják a „jól informált” emberek.

Hogy mi az igaz, senki sem tudja. Legfeljebb dr. Dumca Gerő vizsgálóbíró, aki pedig a letartóztatás fogantatása óta hallgatásba burkolódik és nem hajlandó senkinek felvilágosításokat szolgálni. Az érdeklődések azonban most már más irányba is terelődhetnek Kun Andor védőügyvédje, dr. Mircea Georgescu már beszélgethet a miniszterrel és Kun Andor bizonyára elmondta ügyvédjének, hogy mit vallott és mit nem a vizsgálóbíró előtt. Alkalmunk volt beszélni dr. Mircea Georgescuval, aki azonban szintén nem hajlandó nyilvánosságra hozni Kun Andor vallomásait.

— Minden más ügyben szívesen állnék rendelkezésükre — mondotta kérdé sünkre dr. Mircea Georgescu — de Kun Andor esetében olyan komoly dolgokról van szó, amelyek arra köteleznek, hogy semmit se mondjak el abból, amit Kun Andor vallott. Kun Andor letartóztatása mögött szenzációs részletek húzódnak meg és ezekből bizony a legnagyobb elővigyázatossággal kell bánni. Annyit azonban elmondhatok, hogy nemsokára szenzációs fordulat fog beállani ebben az ügyben és akkor nem mindennapi részletekkel fogok majd szolgálni. De addig semmit.

Ilyenformán még mindig nincs újabb szenzáció Kun Andor ügyében. A kihallgatások a legnagyobb titokban folynak és állítólag Atanaziu aradi szeszinspektor, valamint Sava Constantin szigurancavezérfelügyelő is a beidézett tanuk között szerepelnek.

ÉRTESÍTÉS!

A kolozsvári Magyar Színház mozgójának igazgatósága ezúton hozza a közönség tudomására, hogy a szombati naptól kezdődőleg a Dacia-mozgó

hangos, premiermozgóvá alakul át.

Holnap csütörtökön és holnapután pénteken a mozgóelőadások szünetelnek, mert a gépészek a világ legkérdetesebb rendszerű új beszélőgépét, a „SYNCRONOPHON ELECTRIC 1931.” nevű gépet szerelik a gépházban. Szombaton a filmgyártás egyik leghíresebb, legújabb produkciója, a

n é g y ö r d ö g

című tökéletes hangosfilm kerül bemutatásra, azután gyors egymásutánban jönnek: A négy pajtás, Vörös táncosnő, 4 fivér, London lángokban, Az ucca angyala, Christina, Riválisok stb. című világfilmjeink.

A helyárák ezután is a legalacsonyabbak maradnak.

Tisztelettel

A Magyar Színház mozgó igazgatósága

A világrakéta feltalálója nyilatkozik kísérleteiről

Hogyan juthat az ember a rakéta segítségével a világűrbe?

Milánó, február 24. Az Uj Kelet is beszámolt arról, hogy dr. Lyonnak, a világrakéta feltalálójának legújabb kísérlete nem sikerült. Néhány nappal ezelőtt a Monte Redortán lötték ki azt a rakétát, amelynek 150 kilométer magasságba kellett volna felemelkedni a légnyomás tanulmányozása céljából, a kilövésnél azonban a rakéta felrobbant és három embert megsebesített. A szerencsétlenül végződött kísérlet után nem érdekelt az, amit dr. Darwin O. Lyon kísérleteiről és általában a világrakétáról mond. A feltaláló nem szívesen beszél kudarcának okairól, hanem inkább általánosságban fejtegeti a rakéta fontosságát és arról a következőket mondja:

— A rakéta ötét már ötezer évvel ezelőtt ismerték Kínában, ahol először harcoltak égő nyilakkal. Később valaki rájött arra, hogy az ilyen égő nyilak végén puskaport lehet elhelyezni és ekkor már meg is volt az első rakéta a maga legkezdtelegesebb formájában. A rakéta azután mindjobban tökéletesedett és a középkorban már igen fontos szerepet játszott a háborúban.

— A mai rakéta működésének az alapja a következő: A robbanásnál keletkező gázok ütegejét kihasználjuk. A dinamit robbanásánál keletkező gáz például minden irányban egyformán hat és a nyomás éppúgy érezhető lefelé, mint jobb és baloldali irányban. Erre a tapasztalatra épül a rakéta-motor. Ha elgondoljuk, hogy a robbanás egy acélhengerben történik, amelynek hátsó falán nyílás van, akkor már magunk elé képzelhetjük a primitív rakéta-motort. Az explózióval keletkező gázok utat keresnek maguknak. Miután a nyílás aránylag kicsi, a gázok nem találnak hamar utat maguknak és a nyomás, amit gyakorolnak, egy lökéssel előremozdítja az acélhengert. Ha az acélhenger úgy van megkonstruálva, hogy a következő másodpercben újabb explózió keletkezik, akkor megismétlődnek az előbb történtek, vagyis az acélhenger tovább fog mozogni előre. Rakétánál sikerült a robbanásokat másodpercenként tizig fokozni és ezek az explóziók már elég energiát szolgáltatnak a rakéta mozgásához. Ha a rakéta felemelkedik, akkor az explóziók száma annyira szaporodik, hogy már a különböző robbanások teljesen egybeolvadnak. Egy különleges berendezés megakadályozza azt, hogy az egész robbanóanyag egyszerre robbanjon fel. A legnagyobb akadály azonban az, hogy a levegő ellenállása erősen akadályoz utjában minden gyorsan mozgó testet, különösen pedig egy olyan rakétát, amely tíz kilométeres másodpercenkénti sebességei halad. Ezt az akadályt úgy küzdöttük le, hogy a rakétának olyan alakot adunk, amely a legkevésbé váltja ki a levegő ellenállását: hegyes formát és a rakéta külsőjét a surlódás elkerülése céljából egész simára polirozzuk.

— A rakéta alkalmas arra, hogy a legmagasabb szférákba hatoljon, olyan magasságba, amit aeroplánnal, léghajóval vagy ballonnal lehetetlen elérni. Mindezek a közlekedési eszközök a levegőrelegyen túl éppúgy csödet mondanak, mint egy gőzhajó a szárazföldön. A rakéta igazi birodalma ezzel szemben a légüres tér, vagy legalább is az a réteg, ahol a levegő már nagyon ritka, mert hiszen a levegő ellenállása csak hátrányosan befolyásolja a rakéta mozgását. Kísérleteim bebizonyították, hogy a rakéta teljes sebességgel csak a légüres térben tud mozogni. Ezzel korlátlan lehetőségek nyílnak. 1929 januárjában startolt első rakétám a Monte Redortáról és mintegy tíz kilométeres magasságot ért el, amivel világrekordot teremttem, amit máig sem döntöttek meg, sőt tudommal még nem is sikerült senkinek rakétát kilőni.

— Legutóbbi kísérletem, amelyet már lényegesen nagyobb rakétával akartam végrehajtani tudományos, elsősorban meteorológiai célokat szolgált volna. Az volt a tervem, hogy ez a rakéta mintegy száz kilométer magasságra emelkedett volna és onnan hirt kellett volna hoznia, hogy milyen hőmérséklete és összetétele van ebben a magasságban annak a gázvegyületnek, amit már nem nevezhetünk levegőnek. Erre a célra a rakéta végében egy hüvelyben jelzőkészülék volt elrejtve. Amikor a rakéta eléri a legmagasabb pontot, akkor egy általán konstruált automatikus szerkezet segítségével kinyílik a rakéta vége és mint valami kis acél ejtőernyő, kiesik belőle a jelzőkészülék, a rakéta pedig, amelyből időközben kifogy min-

den robbanóanyag, visszaesik a földre. Az egész rakéta három méter hosszú volt, és átmérője 22 centiméteres, sulya pedig 56 kilogram volt, a robbanóanyagokkal együtt azonban ez a suly 150 kilóra emelkedett.

— A start úgy történt, hogy a rakéta az első másodpercekben sitalpakon szaladt fel a hegyre, miközben a tizedik másodpercben már elérte volna a másodpercenkénti 300 méteres sebességet. Ebben a pillanatban a rakétának már el kellett volna hagyni a sitalpakot és a levegőbe kellett volna emelkednie. Persze előnyösebb volna, ha a rakéta sineken startolhatna, de ez a mód sokkal költségesebb is lenne. Ezért kell mindig a telet bevárnom, hogy sitalpak segítségével történhessen meg a start. Amíg 1929-ben hasz-

A kormány mégis rákényszerítette akarátát a semmitőszékre

Volanschi a jasi tábla elnöke a semmitőszék főügyésze lett és 24 óra mulva kinevezik a legfelsőbb bíróság elnökévé

A semmitőszéki elnök-krízis miatt a szenátus fog dönteni Pop Csicsó jogszerinti szenátorságának ügyében

Bucuresti-Bukarest, február 24. Abban a harcban, amely az igazságügyi kormányzat és a legfőbb semmitőszék között robbant ki, várakozás ellenére a kormány álláspontja győzött. Ismeretes, hogy az igazságügyminiszter a semmitőszék megüresült elnöki székébe Volanschit, a jasi tábla elnökét kívánta ültetni. Az igazságügyminiszternek ez a lépése élénk visszatetszést keltett a semmitőszék bírói karában, mert a jogszokás szerint a semmitőszék elnökét a semmitőszék bírái közül szokták kiválasztani. De különben is a bírói kar organizációjáról szóló törvény megköveteli, hogy a semmitőszék elnöke csak olyan bíró lehet, aki betöltötte már a semmitőszéki főügyész tisztét. A semmitőszék bírói kara éppen ezért obstrukcióra készült az igazságügyi kormányzat Volanschi kombinációja ellen.

Mint hogy az igazságügyminiszter ragaszkodott Volanschi személyéhez és hogy a törvényes intézkedéseknek legalább forma szerint elég legyen téve,

Látogatás a jelmezkölcsönzőnél, ahol spanyol nemessé, cowboy-já és bajadérrá változhatik mindenki

Bécs, február 24. Mindenki érezte már egyszer azt a vágyat, hogy más szeretne lenni, mint aminek született. Ki ne gondolt volna még arra, hogy mi képpen élne, ha történetesen spanyol nemesnek, maharadszának, vagy cowboy-nak születik és a nők is gyakran ábrándoznak arról, hogy mi lenne, ha rendes polgári életük helyett háremhölgyek, vagy mondjuk — férfiak lennének. Ezt az öntudat alatt lappangó titkos vágyat leginkább a farsang ideje alatt lehet kiélni és talán ebben leli ma gyarázatát, hogy komoly emberek is annyi örömmel tudnak készülni egy farsangi mulatságra, amelyen az álarc alatt egy másik ént öltenek néhány röpke, bolondos órára.

A farsang heteiben a legjobb üzlet a jelmezkölcsönző, amely megtalálható minden nagyvárosban. Felkerestünk egy ilyen bécsi jelmezkölcsönzőt, ahol az emberek pillanatok alatt átváltozhatnak a legfantasztikusabb, legexotikusabb alakokká. A kölcsönző meg van elégedve az üzletmenettel.

— Kevés embernek van ma pénze ahhoz, hogy egy álarcosbál kedvéért költséges jelmezt csináltasson — magyarázza — és ezért mostanában sokkal többen vesznek kölcsön kosztümöket, mint azelőtt, amikor még több volt a pénz. Ma jobbmódu emberek és társasági hölgyek is itt szerzik be jelme-

nált rakétám még acélból és alumíniumból készült, addig most a rakéta egyes részei már veryllumból készültek, ami lényegesen könnyebb az alumíniumnál.

— Kísérletem, sajnos, rajtam kívülálló okonál fogva most nem sikerült. De hiszen a múlt év februárjában is felrobbant már csaknem teljesen kész rakétám laboratóriumomban és bár az a szerencsétlenség is nagy károkat okozott, még sem vesztettem el munkakedvemet és természetesen most is folytatom kísérleteimet. Ha sikerül elérni azt, amit most akartam megkísérelni, hogy a rakétát száz kilométer magasba röptem, akkor már meg van oldva a világűrbe való utazás problémája is. Néhány éven belül már egy sokkal nagyobb rakétát fogok felröptetni, amely már egy embert fog magával vinni száz kilométer magasba vagy még azon is túl. Ahogyan most a regisztrálókészülék van elrejtve rakétám végében, ugyanúgy lesz ebben a nagyobb rakétában hermetikusan elzárva az utas egy megfigyelőkamrában és ez az utas is ejtőernyő segítségével fog visszatérni a földre. Ez a kísérlet lesz az a hid, amely bennünket a világűrutazáshoz vezet.

Ha inzulinzás, köhögés vagy berekedél úgy igyon

Sicilia gyógyvizet

mert a tegjobb nyálkaoldó és köptető

Kapható minden fűszerüzletben

nak. A mindinkább felszabaduló nő az elférfiasodás mai korszakában férfinak hazudja magát az álarcosbálon és még hozzá mindjárt — cowboy-nak. Nem kell azonban azt hinni, hogy más női jelmezeket nem visznek. Éppen egy fiatal nő jön be a kölcsönzőbe és valami bajadér-kosztümöt kér. Egy kis félkészen azonnal meg is próbálja, majd fejdísz választ ki hozzá. Valami furcsa, köcsagszerű diszen akad meg a szem és a kölcsönző hiába próbálja neki nagy szakértelemmel magyarázni, hogy az mégsem lesz stilszerű fejdísz egy bajadér számára, a nő nem tágit.

— Már miért ne volna jó, amikor ez a legjobban?! — kérdi csodálkozva a kölcsönző feladja a meddő harcot.

Egy kövér úrral is találkozottam a kölcsönzőnél. Tarka spanyol jelmezt választott, testhezálló nadrággal. Szánakozva néztünk össze a kölcsönzővel. Hogy fog ez a szerencsétlen ebben a szűk és kényelmetlen kosztümben mozogni? Bizonyosan el lesz rontva a mulatsága...

Megkérdeztem a jelmezkölcsönzőtől, hogy divatos-e még mindig a dominó?

— Teljesen kiment a divatból — volt a válasz — és éppolyan ritkán keresnek ma rokokó, vagy biedermeier jelmezt is. A klasszikus jelmezeknek sincs keletjük. Ezek a régi divatok, amelyek nemrégben még annyira népszerűek voltak jelmezekben, ugylátszik nagyon távol állanak a mai ember izlésétől és gondolkodásától.

Csodálatos, hogy egy ilyen jelmezkölcsönzőnek még pszichológusnak is kell lenni. Azt tanácsolom neki, szerezzen be minél több pilótaruhát, az közelebb áll a mai izléshez és mentalitáshoz. Nevet. Az is van nála raktáron. Mindenné átváltozhat itt az ember néhány perc alatt...

Weininger Ottó:

Nem és Jellem

Leszállított ára most egész vászonkötésben 222 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

TÁRSADALMI LEXIKON

minden tudományt magában foglal, amire a modern embernek szüksége van.

Társadalmi tudományok
Szociálpolitika
Szociális kérdések
Gazdaságföldrajz
Irodalomtörténet
Film
Zene
Természettudomány

1000-nél több címszó
100-nál több munkatárs

számos színes tábla és szövegközi illusztráció.

Ara díszes vászonkötésben

1500 lej helyett 600 lej és portó

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Szerda, 1931. feb

Mi mindent k...

M...

le...

k...

A külföldi tők...

amikor hat sz...

Bucuresti-Bukares...

Uj Kelet tudósítóját...

csontárgyalásokkal...

mányt az ellenzéki...

ves támadások érik...

a kölcsönt nyújtó ba...

tandó komisszió mi...

lyet a kölcsön másod...

nak a bankárok, ha...

joggal tarthatnak h...

dasági körökben. A...

talék azt jelenti, h...

kölcsönt 87-es kiboc...

juk, ebből tényleges...

köt folyósítanak, me...

az egyes érdekeltség...

zével arányosan o...

között.

Vannak olyan fel...

szerint a hat százal...

let azoknak a száma...

folyósítják, sőt egye...

zik, hogy azok a pol...

nek belőle, akik a...

ban részt vesznek. A...

tására az Uj Kelet m...

te az egyik igen exp...

értőt, aki a kölcsön...

kokra vonatkozólag a...

dotta:

Mire for...

jutalékot.

— A kölcsöntárgy...

dotta informátorunk...

bankérdekeltség ves...

országokból, amelyek...

ségükbe tartozó köz...

is képviselik. Az ez...

folytatott tárgyalá...

költségek. Mind...

hosszu időt tölte...

sok ideje alatt Pári...

telefonbeszélgetése...

iratokat váltanak...

szakértők és jogász...

díjazniok kell.

— Ezután követke...

a címletek kihelyezé...

ilyen hatalmas össze...

alaptökejükből utal...

letek elhelyezése ut...

kasszálják. A címlet...

dig vevőkre van szü...

világsajtóban hird...

felhívásokat teszne...

láglapokban pedig a...

zettel lehet csak m...

fizetni az ügynökök...

kisebb bankokkal a...

nyoljtják. Egész idő...

lezvényeket nem hel...

hónapig, esetleg egy...

nak meg kell kapnia...

a kamatait, amely a...

keztében immobiliz...

Ha az ál...

— Itt mutatkozik...

informátorunk — az...

egy prosperáló és l...

egy hiteljét vesztett...

lam között van. Mik...

tele van, a vevők ö...

jegyző bankokhoz, h...

leteit megvegyék. E...

Minden regénynél é...

mán

II. Vilmos

emlék

ESEMÉNYEK ÉS

1878—1918.

Ara 160 lej k...

Kapható az Uj Kele...

Vidékre 48 lej pénz,

ben portóment

Mi mindent kell fizessen Románia a kölcsönért?

Miért kell Romániának hat százalékos jutalékot adnia a külföldi kölcsönből?

A külföldi tőkének Románia iránti bizalmatlanságát kell az államnak megfizetnie, mikor hat százalékos jutalékot ad a kölcsönben résztvevő bankároknak

Bucaresti-Bukarest, február 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A párizsi kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatban a korábbi ellenzéki lapok részéről heves támadások érik a kölcsönösszegekből, a kölcsönt nyújtó bankároknak juttatandó komisszió miatt. A jutalék, melyet a kölcsön második részletéből kapnak a bankárok, hat százalékos, amit joggal tarthatnak horribilisnek közgazdasági körökben. A hat százalékos jutalék azt jelenti, hogy amennyiben a kölcsönt 87-es kibocsátási alapon kapjuk, ebből ténylegesen csak 81 százalékot folyósítanak, mert a hat százalékos az egyes érdekeltségek a kölcsön jegyzésével arányosan osszák fel egymás között.

Vannak olyan feltevések is, melyek szerint a hat százalékos jutalék jó üzlet azoknak a számára, akik a kölcsönt folyósítják, sőt egyesek azt is feltételezik, hogy azok a politikusok is részesei ennek belőle, akik a kölcsöntárgyalásokban részt vesznek. A kérdés megvilágítására az Uj Kelet munkatársa felkereste az egyik igen exponált pénzügyi szakértőt, aki a kölcsönből juttatott jutalékokra vonatkozólag a következőket mondotta:

Mire fordítják a bankok a jutalékot

— A kölcsöntárgyalásokban — mondotta informátorunk — több külföldi bankérdekeltség vesz részt, különböző országokból, amelyek több, az érdekeltségükbe tartozó közép- és kisbankokat is képviselnek. Az ezekkel a bankokkal folytatott tárgyalások meglehetősen költségesek. Mindezek a bankárok hosszú időt töltenek a tárgyalások ideje alatt Párizsban, bankjaikkal telefonbeszélgetéseket folytatnak, táviratokat váltanak és társaságokban szakértők és jogászok vannak és ezeket díjazniok kell.

— Ezután következik a kibocsátás és a címletek kihelyezése. Mert a bankok ilyen hatalmas összegeket nem a saját alaptőkéjükből utalnak ki, hanem a címletek elhelyezése után ügyfeleiktől inkasszálják. A címletek elhelyezésére pedig vevőkre van szükség. Ezért az egész világsajtóban hirdetéseket és jegyzési felhívásokat tesznek közzé. Egyes világlapokban pedig a hirdetést nagy pénzzel lehet csak megfizetni. Meg kell fizetni az ügynököket, akik az egyes kisebb bankokkal a tranzakciókat lebonyolítják. Egész idő alatt, míg a kötelevényeket nem helyezték el, néhány hónapig, esetleg egy évig is, a bankoknak meg kell kapniok annak a tőkének a kamatait, amely a tranzakciók következtében immobilá lett.

Ha az államnak nincs hitele

— Itt mutatkozik meg — folytatta informátorunk — az a különbség, mely egy prosperáló és hitelképes állam és egy hiteljét vesztette, krízisben élő állam között van. Mikor az államnak hitele van, a vevők önzölnének a kölcsönt nyújtó bankokhoz, hogy a kölcsön címleteit megvegyék. Ebben az esetben a

Minden regénynél érdekesebb olvasmány

II. Vilmos császár emlékiratai

ESSEMÉNYEK ÉS EMBEREK AZ 1878—1918. ÉVEKBŐL

Ara 160 lej helyett 40 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Vidékre 48 lej pénz, vagy bélyeg ellenében portómentes szállítás

jutalék kicsi, mert a kibocsátó banknak nincsenek nagy költségei az elhelyezésénél, nem fenyegeti az a veszély, hogy hosszú ideig nem tudja kihelyezni a címleteket, mely idő alatt a címletek értéke jelentékenyen leszállhat.

— Ezért kell a gyenge hitelű államoknak nagyobb jutalékot adniok a kölcsönben résztvevő bankoknak. A nyugati államokban kevés a bizalom a tranzakció iránt és ezért ezt a kölcsönkérő állam magas jutalék for-

Anglia, Franciaország, Dánia, Görögország, Hollandia és Svédország hajlandók gabonavásárlásaikkal a dunai államokat támogatni

Az Európa-konferencia gabonabizottsága megkezdte a dunai államok termésfeleslegének elhelyezésére irányuló tanácskozást

Párizs, február 24. Az Európa-konferencia gabonabizottsága tegnap a francia külügyminisztérium óratermében megkezdte a dunai államok termésfeleslegének elhelyezésére irányuló tanácskozásait. Huszonnégy résztvevő nemzet delegátusát Briand üdvözölte, aki beszédében hangsúlyozta az európai gazdasági problémák megoldásánál az államok szolidaritásának és együttműködésének szükségességét. Az értekezlet Francois Poncet gazdasági államtitkárát választotta elnökvé.

Az értekezlet megkezdte a gabonafeleslegének mennyiségéről és minőségéről elő-

terjesztett jelentések tárgyalását. A német, svájci, olasz, osztrák és cseh kormányzatoktól bejelentették, hogy bizonyos minőségi feltételeik honorálása esetén a jövőben is vásárlói maradnak a dunai gabonaelexport-államok feleslegeinek. Utána az eddig Közép-Európában semmit vagy csak jelentéktelen mennyiségű gabonát vásárolt Anglia, Franciaország, Dánia, Görögország, Hollandia és Svédország delegátusai jelentették be, hogy hajlandók vásárlásaikkal a dunai államokat támogatni.

májában fizeti meg. Ha Franciaország most kölcsönre szorulna, nagyon kis jutalékot kellene fizetnie. De 1926-ban, mikor Franciaország pénzügyileg még nem volt konszolidálva, a nagy köztársaság arra kényszerült, hogy egy, Svájc-cal kötött, viszonylag kisösszegű kölcsönrel hat százalékos jutalékot adjon.

— Ez a magyarázata annak — fejezte be nyilatkozatát informátorunk —, hogy miért kell Romániának hat százalékos jutalékot adnia a Párizsban megkötés előtt álló kölcsönből. Nincs szó törvénytelenségről, nincs szó „jó üzletről” a tárgyaló felek között, hanem megszokott pénzügyi operációról van szó, amely a nagy nyilvánosság előtt zajlik le és meg van a magyarázata, mely elég szomorú az ország pénzügyi helyzetére és külföldi hitelünkre nézve.

Az értekezlet további folyamán Románia, Magyarország, Lengyelország, Jugoszlávia és Bulgária ismertették részletesen az exportra rendelkezésre álló buza, rozs, árpa és tengeri mennyiségét, minőségét és árait.

A plenáris értekezlet ezután albizottságot alakított, amely ma délelőtt az eladni szándékozó és a vásárló államok delegátusaiból megalakítva tárgyalni kezdte a gabonavétel részletkérdéseit és a délután folyamán jelentést tett a végzett munkáról a plénumnak.

Szivenlőtte magát és azonnal meghalt ifj. Reitter József, kolozsvári gyártulajdonos

Felesége távollétében követte el végzetes tettet a 36 éves fiatalember. Egyik kezében revolvert, másik kezében felesége fényképét tartotta, mikor az öngyilkosságot felfedezték

Cluj-Kolozsvár, február 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt tragikus öngyilkosságot fedeztek fel Kolozsváron, melynek áldozata a város társadalmi életének egyik általánosan ismert tagja, ifj. Reitter József lett. Ifj. Reitter József, aki édesapjának, id. Reitter Józsefnek faszeggyárában működött, fiatal és feltűnően szép feleségével együtt ismert alakja volt a város társadalmi életének. A házaspár mindenütt látható volt és mindenütt nagy társasággal együtt. A kitűnő anyagi viszonyok között élő ember öngyilkossága éppen ezért keltett óriási feltűnést. Olyan embernek ismerték aki teljes mértékben élvezni tudta az anyagi helyzetét által számára juttatott előnyöket és első pillanatban senki sem tudta megmagyarázni öngyilkosságát.

Előző éjjel a bárban

Az öngyilkosság előzményeiről a megindított rendőri nyomozásnak azt sikerült megállapítania, hogy Reitter Józsefnek, aki egyébként a Dermata börtényár tisztviselője, tíz nappal ezelőtt Berlinbe utazott, ottani rokonai meglátogatására. Reitterné elutazása óta néhányszor irt már férjének, aki felesége távollétében talán még intenzívebben folytatta éjszakai életét. Vasárnap egész éjjel a Palace bárban mulatott és még reggel nyolckor sem sikerült barátainak rávenniök, hogy hazamenjen. Hétfőn egész nap lelkiismeretesen végezte munkáját édesapja gyárában és este Átjáró uca 10. szám alatti házába ment haza.

„Szeretett, jó feleségemnek”

Este még otthon vacsorázott, majd hálószobájába zárkózott be, ahonnan nem jött ki többé. Néhány levelet irt, egyiket a hatóságoknak, melyben bejelenti, hogy önkézzel vetett véget életének és kéri, hogy holttestét ne boncolják fel. Azonkívül édesapjának, édes-

anyjának és feleségének irt. A feleségéhez szóló levelét így címezte: „Szeretett, jó feleségemnek”. A levelek megírása körülbelül éjfélig tarthatott el, amikor Reitter József levélközött és ágyba feküdt. Egy és kettő között történt az öngyilkosság, amikor is Reitter kezében feleségének egy medaillonba foglalt képével, szemüveggel a szemén, revolverével sziven lötte magát.

Felfedezük az öngyilkosságot

A lövés zaját a házban senki sem hallotta meg. Csak délelőtt 10 órakor vették észre az öngyilkosságot, amikor a szerencsétlen ember takarítónője be akart hatolni a szobába és az ajtót zárva találta. A takarítónő, miután kopogtatására senki nem felelt, a házmesterhez fordult, akinek segítségével végül mégis sikerült felnyitni az ajtót. Ekkor borzalmas látvány tárult szemük elé. Reitter József véresen, holtan feküdt az ágyban, egyik kezében revolverét, másik kezében aranyóráját tartva, melyen

aranymedaillonban felesége képe volt.

Az azonnal értesített hatóságok részéről Vertan rendőrkapitány, második kerületi rendőrkapitányság főnöke jelent meg a helyszínen. A rendőrkapitány lefoglalta a hátrahagyott leveleket és a hatóságokhoz intézett sorokból megállapította, hogy öngyilkosság forog fenn. Az ügyészségi orvos becslése szerint az öngyilkosság éjfél után 1 és 2 óra között történt. A golyó a szívet furta át és az agy alatt a padlóba furódva találták meg.

Az öngyilkosság futótűzként terjedt el a városban és óriási feltűnést keltett. Az öngyilkos gyáros 36 éves volt és csak néhány évvel ezelőtt nősült. Édesapja gyufagyáros volt Kolozsváron és még az impériumválozás előtt a város legnagyobb iparvállalatainak volt a tulajdonosa. Az elhunyt családja táviratilag értesítette ifj. Reitter Józsefnek a szerencsétlenségről. Halálát Kolozsváron kiterjedt rokonsága gyászolja.

Egy berlini munkanélküli a birodalmi elnöki palotában akarta agyonlőni magát

Berlin, február 24. Kedden délelőtt egy 28 éves, Broll nevű munkanélküli munkás hatolt be a birodalmi elnöki palotába. A munkás a fogadóterem előszobájában zavartalanul átjutott és csak az ügyeletes rendőrtisztviselő szobájában tartóztatták fel. A rendőrtisztviselő felszólítására a munkanélküli elmondotta, hogy kérését szeretne intézni Hindenburg elnökhöz. Amikor a rendőrtisztviselő felszólította, hogy kérését írásban terjessze be, a fiatalember hirtelen revolvert rántott. A rendőrtisztviselő lefegyverezte a fiatalembert és megállapította, hogy a revolverben csak egy golyó van. A vállatára fogott fiatal

ember azt hangoztatta, hogy a golyót maga ellen akarta fordítani. Ezt a valószínűvé teszi az a tény, hogy közvetlenül a revolver előrántása előtt, amikor a rendőrtiszt arra szólította fel, hogy írásban adja elő kérését, a fiatalember így kiáltott fel:

— Erre már nincs időm nekem!

A fiatalembert letartóztatták. Megállapítást nyert, hogy nem követhetett volna el merényletet az elnök ellen, mert az a szoba, ahol revolverét előrántotta, még igen messze van az elnök dolgozószobájától és oda csak számos, hivatalos közegekkel zsúfolt termen juthatott volna el.

A Pen Klub és Ujvári Péter

Irta: ZALMAN REISEN (Vilna)

(Szemlény a Kelet Népe legújabb Ujvári Péter emlékének szentelt számából.)

Mielőtt egy speciális cikkben megtárgyalom a jiddis Pen-Klub tevékenységét, ugyszintén belső és külső feladatait, közölni akarom a Zukunft olvasóival a Pen-kongresszuson szerzett néhány benyomást, a Pen-Klub miliójének jobb megérthetése végett.

Önök ismerik bizonyára a nemzetközi szocialisták, vagy kommunisták valamelyik gyüleseiről terjesztett anekdotát, amely arról szól, hogy minden nép elküldte oda a képviselőit, csak egy bizonyos afrikai törzs képviselői hiányoztak, mert nem akadt abban egyetlen zsidó sem, aki megengedte volna, hogy kilyukasszák az orrát az orrgyűrű számára, a törzs szokása szerint. A wieni Pen-kongresszuson többször is eszembe jutott ez a jellemző adoma.

Mingyárt a kongresszus ünnepélyes megnyitása után szót kér Radó Antal dr., a magyar delegáció vezetője. Franciául beszél, mintha tizenöt évvel ezelőtt nem is létezett volna Magyarország monarchikus szövetsége Ausztriával és annak uralkodó nyelvvel: a némettel.

Radó Antal már majdnem hetvenes, költő és irodalomtörténész, azonfelül sokat fordított olaszból (pl. Petrarcat), franciából és angolból. És ime most éppen mellettem ül az új Burg pompás termében, amelyet Ferenc Ferdinánd főherceg építtetett pazar és fényűző gazdagsággal hatalmának delelőjén. És itt ülnek a literatúrák előjárói, a megvetett jiddis irodalom reprezentánsai is. Az öreg „magyar” azonban elégedetlen. Nyolc órára állapították meg a bankett kezdetét és már tíz óra is volt, mikor végre letelepedtünk a bőségesen terített asztalok mellé.

És a tulontul gazdag esészekben szervizolt leves hideg volt. Ő (Radó) dühös és szarkasztikus és csak akkor nyugszik meg valamennyire, mikor feltálatja a valóban császári cigarettát. De még ekkor is árad belőle a fájdalom Magyarország összeomlása miatt. Csak nyolcmillió magyar él a mai Magyarországon, tizenkétfélmilliót bekebeleztek az új impériumok: Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia. És ezek elnyomják a magyar kultúrát, a magyar nyelvet és asszimilálni akarják a magyarokat.

— No — gondolom —, így egy ós-ösmagyar beszél, a finnugorok ükunokája, akinek a nyelve idegen és érthetetlen az árja és szemita fajok nyelvterületén. Egy büszke magyar az ő szeretett Magyarországnak romjain. Tisztelni kell az erőszakos asszimiláció ellen érzett gyűlöletét és utálatát. Gyűlölni kell ezt az asszimilációt, még akkor is, ha alkalmazták minden más kultúra és más nyelv professzionátus lehengerlő ellen, amelynek lehettek a magyarok is hatalmuk fénykorában.

— Mit tart Ön Ujvári Péterről? — kérdezem.

Ujvári neve népszerűséget szerzett már a külföldön is, főleg pedig abból az alkalmából, hogy elkobozták az ő Magyar Zsidó Lexikonát, amelyben ki akarta mutatni, hogy nagyságot adott a zsidóság a magyar nemzetnek. Magában Magyarországon azonban már igen régen ismerik Ujvári Péter nevét.

— Ujvári Péter? — adia csodálkozva vissza a kérdést Radó doktor. — Még sose is hallottam róla.

Mégis gondolom: ez aztán a vadmagyar, biztos, az ébredők közül való. Tudni se akar azokról az öntudatos zsidó írókról, akik zsidó önértéssel munkálkodnak a magyar irodalomban.

De ki akarom provokálni a véleményét, hát tovább folytatom:

— Jelentékevnek tartia Ön a zsidók munkáját a magyar irodalomban?

Erre hirtelen egy megtört aggastyán hangját hallom:

— En magam is zsidó vagvok. De az a felfogásom, nem szükséges, hogy a zsidók

Modern zsidó költők

Ivan Goll, Andre Spire, Jabotinszky, Werfel, Max Brod, Avigdor Hameiri, stb.

zsidó versei

(Herz könyvtár) 20 lej beküldése ellenében pórtómentesen küldi az Uj Kelet könyvosztálya.

kihangsúlyozzák a zsidóságukat. En magam sosem hangsúlyoztam ki a zsidóságot. A zsidóság számára ott van a zsidóság.

Szánom-bánom ezt a „magyar”-t. Menyire számalmas (ebbichdig). És milyen együgyű az ő gálat-komplexumában.

Nemsokára, mikor sor kerül Magyarországra, litániás hangon beszélni kezd azokról a nagy és csodálatos teljesítményekről, amelyekkel a magyarok meggyarapították Európa irodalmát. És nevek csendülnek ki belőle. Molnár Ferencé és másoké, akik pontolyan magyarok, mint az öreg és tiszteltreméltó Radó doktor.

Nem újság ez, de régen ismert igazság: az a mi szerencsétlenségünk, hogy köz-

tünk (zsidók) között és a világ között asszimiláltak és asszimilálókat játszzák a közvetítők szerepét. Hamis, hipokrita és felkapaszkodott emberek. Bizony mi zsidók sem szeretjük őket, de még meg is vetjük a szellemi gyávaságukat, a nem-zsidókhoz való csuszó-mászó törleszkedésüket, hamis rikácsoló hanghordozásukat; és ha már mi sem tudjuk szívelni őket, milyen benyomást tehetnek ők a nem-zsidókra, azokra az emberekre, akik velük születtett természetességgel és odatarozással forrtak bele a saját környezetükbe!

Nem csoda hát, hogy sokan voltak a kongresszuson, akiket kellemesen lepett meg az a felismerés, hogy nem a Saltenek, a Cremieux és a Radók képviselik a zsidóságot, hanem azok a nyiltszívű, egyszerű zsidók, azok a zsidók, akik élnek a saját kulturájukban és a saját irodalmukban.

Anglia tengeri leszerelést kezdeményez?

Alexander hadügyminiszter és Henderson külügyminiszter külföldi utja

Párizs, február 24. Alexander angol hadügyminiszter, az admirális első lordja és Henderson külügyminiszter között megállapodás jött létre a tengeri leszerelés kérdésében, melynek horderejét a késő éjjeli órákban érkező jelentésben előrelátni nem lehet. Henderson és Alexander ma este a kontinensre utaztak át, ahol Franciaország és Olaszország hozzá-

járulását akarják megnyerni a tervhez. A két angol államférfi utazása elé világosította a legnagyobb várakozással tekintenek. Különösen Olaszországnak a leszerelésre vonatkozó álláspontja annyira agresszív, hogy a tárgyalások elé méltán nézhet mindenki a legnagyobb érdeklődéssel. A hírt természetesen fenntartással kell fogadni.

Elárvereznek egy Rotschild-féle műgyűjteményt

Egy nagyobb pénzügyi tranzakció érdekében árverezik el a műgyűjteményt

Berlin, február 24. A német főváros előkelő negyedében, a Tiergartenben szenzációs műgyűjtemény kerül árverésre. A gyűjtemény Erich v. Goldschmidt-Rotschild tulajdona. A kollekción felőleli a tizennyolcadik század legszebb és legértékesebb emlékeit: butorokat, porcellánt, bronzot, üvegeket, brokátot. Nagy értéket képviselnek a rokokó-korabeli acélmetszetek, amelyeket a fiatal Moreau készített. A dús gazdag gyűjtőről azt híresztelték,

hogy kollekciónjától azért akar szabadulni, hogy egy nagyobb pénzügyi tranzakciót könnyebben bonyolítsion le. Ezt azonban maga Goldschmidt-Rothschid cáfolta meg az egyik újságban. Kijelentette, hogy a gyűjteményét azért árvereztetni el, mert egy másikat akar vásárolni. Takarékos ember, aki muzeumi dolgokat nem vesz készpénzen, a mai viszonyok között produktívabb helyre kell a pénz — írja a német birodalom egyik leggazdagabb férfia.

Bulgária hajlandó döntőbírósság elé vinni a görög-bolgár vitás kérdéseket

Burov miniszter köszönetét fejezte ki Henderson közvetítéséért

Szofia, február 24. A bolgár távirati iroda hivatalos jelentése szerint Burov külügyminiszter szombaton délután fogadta Waterlov szófiai angol követ látogatását és ez alkalommal átadta a bolgár kormány választát Henderson külügyminiszter ismeretes levelére, amelyet a bolgár-görög vizsály ügyében intézett a bolgár kormányhoz.

Burov a válaszcjegyzékben a bolgár kormány nevében többek közt kijelenti, hogy Bulgária elvben elfogadja a bolgár-görög

vitás kérdések döntőbíróssági rendezését, amit Henderson javasolt, de a két ország érdekei által diktált korlátozások és jogi elvek fentartása mellett. Köszönetét fejezi ki ezután a bolgár miniszterelnök Henderson értékes támogatásáért, amelyet ugy Bulgáriával, mint Görögországgal szemben tanúsított azzal, hogy magára vállalta a közvetítést a két állam között támadt ellentétek és vitás kérdések rendezésére.

A galaci pokolgépes merénylőt elfogták de mingyárt megszökött

Bucuresti-Bukarest, február 24. Az állambiztonsági közegek négynapos nyomozás után megállapították a galaci hadbírósság ellen elkövetett merénylet értelmi szerzőjének és rendezőjének a személyazonosságát. A bombát egy izraeli tényleges katonai szolgálatot teljesítő fiatal ember szerezte, aki hegy héttel ezelőtt került összeköttetésbe a galaci kommunista terrorszervezet tagjaival.

A katonát valami fegyelmi ügy miatt az izraeli ezredparancsnokság hadbírósság elé állította és a Galacon tartott tárgyalás után 15 napi elzárásra ítélte. A büntetés letöltése alatt a katonára barátságot kötött a letartóztatásban levő terroristákkal és ekkor határozta el, hogy a hadbírósság ellen merényletet követ el.

A katonára a bomba elküldése után vo-

natra ült és visszautazott Izmailba ezredéhez. Amikor az állambiztonsági közegek tegnap a tényállást megállapították táviratilag kérték fel az izraeli helyőrség parancsnokságot a katonára letartóztatására. A katonát vonatra ültették, de az egyik közbeeső állomáson felhasználva az örök figyelmetlenségét, megszökött és teljesen nyomaveszett.

Anglia minden sportban elvesztette a hegemoniáját

London, február 24. Egy angol lap kecserege azon, hogy Anglia a sportok őshazája, ahol a sport majdnem minden ágának bölcsője ringott, egyre jobban lemarad a világvárosokban. Nemzetközi versenyeken már nagyon ritka az angol győzelem. Néhány példával illusztrálja az angol újság a nagy sportnemzet „hanyatlását”:

Atlétikában: Csikágóban az Egyesült Államok 9:5 arányban győztek Nagy-Britannia ellen. Kifogásul nem lehet az idegen környezetet felhozni, mert hiszen nem sokkal később Angliában megtartott nemzetközi versenyen Franciaország 65:55 arányban győzte le az angolokat. A híres angol főiskolának, akik évszázadok óta vezetnek a sportolás, de különösen az atlétika terén, ugyancsak vereséget szenvedtek az amerikaiaktól: két amerikai egyetem, a Princeton és Cornell a léte 7:5-re verték Oxford és Cambridge csapatát.

Futballban: Spanyolország a múlt évben megverte az angol válogatottat, amely Németország és Ausztria ellen csak eldöntetlen tudott elérni.

Golfban: Mindent letarolt az USA, amelynek válogatottjai 1:2 arányban győztek Anglia ellen a Walker-kupában, míg Anglia amatőrbajnokságát az amerikai Jones nyerte.

Tennisben: Nemcsak a Davis-cupban marad le évről-évre Anglia Franciaország és Amerika mögött, de a wimbledoni versenyeken is állandóan e két nemzet versenyzői viszik el az értékes első díjakat.

Rugbyban: Uj-Zéland négy válogatott mérkőzés közül háromszor nyert Anglia ellen.

Vívásban: Az Európa-bajnokságban Anglia hatodik lett, az ugynevezett Thomson-kupában pedig az Egyesült-Államok csapata győzött az angolok ellen.

Cricketben: Ausztrália és Dél-Afrika kerekedtek föl.

Jégkorcskában: Anglia szóhoz sem jöhet Kanada mellett.

Uszásban: Amerika, Japán és Németország mellett Magyarország és Olaszország is jobb eredményeket ér el, mint Anglia.

Vízpolóban: Anglia csak ötödik lett a világbajnokságban.

Asztali tennisben: Anglia a második és harmadik helyen volt kénytelen Csehszlovákiával szemben megosztotni a magyarok mögött a budapesti világbajnoki versenyeken.

Lovaspólaban: Az Egyesült-Államok csapata legyőzte Angliát.

Boxolásban: A német Schmeeling hozta el Amerikából a nehézsúly világbajnokságát.

Birkózásban: Sohasem voltak elsőrangúak az angolok.

„Az evezésen kívül semmi sem maradt — írja az angol újság — amiben megőriztük hegemoniánkat”.

A mester legnagyobb dicsősége, ha tanítványa mulia fel. Anglia elérte ezt az összes sportágakban, de ugylátszik Athlonban nem kérnek ebből a dicsőségből.

A proféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagystílusú bankár életének regénye fölemelkedéséről bukásáig. Irene Nemirovsky regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek

Ára füzve 136 lej,
Ára kötve 204 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

HIF

An Uj Kelet az é
bánsági zsidó
Főszerkesztő:
Felelős szerkesztő:
Bukaresti f
Hatszögi Ernő
Cikkeink utányo
megjelöléséve

— Felhős időjáról jelentik: A metjárásprognózis szerint várható hőmérsék fagyokkal és kisebb mérséklet Budapest Celsius volt.

— Chaplin az Charlie Chaplin, a megjelent az alGeorgedzsál teázott előkelőségek szárhelyek első sorában halókat.

— Alkoholtilalomnak meg Amerikában Newyorkból jelentik kórházak statisztikát halt el Newyorkban. Ez a szám nem ad számát, mert sok eszra való tekintettel nemet irtak be, honak ne kelljen szög

— Százötven korzóztattak le Szófiában. A hatóságok a fővámunista letartóztat letartóztatotok száVan köztük több p bíró is. A bolgár köforradalmi zavargánapokban.

— Titkos fegyverLisszabonban. Lon szaboni jelentés szros egyik házában fegyverraktárt me több mint 400 bomb foglalt le és szállít

— Modern kultú Kronikus székredgyen be este 2—3 reggeli normális fog jutni, hogy has

— A Haggibbor bor nagyszerű b február 28-án rendjút klubhelyiségébe 28). Az a pompás Haggibbor-bált annyiminden bizonnal a lesz és kétségtelen szezon elmúltával saság a Haggibbornak találkozt, ahol jait, mint vendége kezdete 9 órakor.

— A szocialista hajtó bizottságának lentik: A szocialist hajtó bizottságának munkanélküliség, a munkanélküliség tás, az ötnapos mu a vámtarifák kérdé

— Egy görög ő egy francia gőzöst A Press Associati Perzsa öböl felé tar 24 görög örhajó tüz sek közül több tal áldozatok nincsenel zött diplomáciai es cidenről.

— Jelentkezzenek kolozsvári hadkie közleménye szerint Parancsnoksága 15 vel jelentkezésre tiszteket. Az edd most három hónap talékos tiszteknecius, április és m munkanapon délelő délután 3 és 5 óra Md. E. 1. modelű igaz véget a kolozs rancsnokságnál. A tartalékos tisztek s ruhában kötelesek delkezés — ugy m szik, csak azokra mán hadseregben r többieknek nincs e gazdasági viszonyo őket arra kötelezni mist beszerezzék.

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Házasági Ernő, Hotel Imperial
Cikkeknek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Felhős időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint felhős időjárás várható hőmérsékletcsökkenéssel, éjjeli fagyokkal és kisebb esapadékkal. A hőmérséklet Budapesten ma dében 5 fok Celsius volt.

— Chaplin az angol parlamentben. Charlie Chaplin, a híres filmkomikus ma megjelent az alsóházban és Lloyd Georgeval teázott, majd helyet foglalt az előkelőségek számára fenntartott ülőhelyek első sorában és hallgatta a felszólalásokat.

— Alkoholtilalom mellett ezrével halnak meg Amerikában alkoholmérgezésben. Newyorkból jelentik: Az elmúlt évben a kórházak statisztikája szerint 1295 ember halt el Newyorkban alkoholmérgezésben. Ez a szám nem adja az áldozatok teljes számát, mert sok esetben a hozzátartozókra való tekintettel a kórházak más halál-nemzet írtak be, hogy a hátramaradottaknak ne kelljen szegyenkezniük.

— Százötven kommunista vezetőt tartóztattak le Szófiában. Szófiából jelentik: A hatóságok a fővárosban és vidéken kommunista letartóztatásokat eszközöltek. A letartóztatottak száma eléri a százötvenet. Van köztük több polgármester és községi bíró is. A bolgár kommunisták hír szerint forradalmi zavargásra készültek a közeli napokban.

— Titkos fegyverraktárt lepleztek le Lisszabonban. Londonból jelentik: Lisszaboni jelentés szerint a portugál főváros egyik házában a forradalmárok titkos fegyverraktárát megtalálták. A rendőrség több mint 400 bombát és számos fegyvert foglalt le és szállított el.

— Modern kultúrétünk jelensége a kronikus székrekedés. Orvosi tanácsra vegen be este 2-3 szem Artin dragéet és a reggeli normális ürülésnél észbe sem fog jutni, hogy hashajtót vett be.

— A Haggibbor teastélye. A Haggibbor nagysikerű bálja után szombaton, február 28-án rendezti első teastélyét saját klubhelyiségében (Strada Bratianu 28). Az a pompás hangulat, amely a Haggibbor-bált annyira emlékeztetett tette, minden bizonytalanságot a teastélyen is otthon lesz és kétségtelemre teszi a sikert. A bál szónok elmultával a kolozsvári zsidó társaság a Haggibbor-teastélyen az egymásnak találkoztól, ahol úgy az egyesület tagjait, mint vendégeiket szívesen látják. Kezdetre 9 órakor.

— A szocialista Internacionálé végrehajtó bizottságának ülése. Zürichből jelentik: A szocialista Internacionálé végrehajtó bizottságának tegnapi ülésén a munkanélküliség, a nyolcórás munkaidő, a munkanélküliség esetére szóló biztosítás, az ötnapos munkahét, a leszerelés és a vámtarifák kérdéseivel foglalkoztak.

— Egy görög órhajó tüzelés alá vett egy francia gőzöst. Londonból jelentik: A Press Association távirata szerint a Perzsa öböl felé tartó francia gőzöst a K. 24 görög órhajó tüzelés alá vette. A lövések közül több találat volt, de állítólag áldozatok nincsenek. Párizs és Athén között diplomáciai eszmecsere folyik az incidensről.

— Jelentkezzenek a tartalékos tisztek. A kolozsvári hadkiegészítő parancsnokság közleménye szerint a VI. hadtest körzetparancsnoksága 15.220. számú rendeletével jelentkezésre szólította a tartalékos tiszteket. Az eddigi szokástól eltérőleg most három hónap áll rendelkezésre a tartalékos tiszteknek a jelentkezésre: március, április és május, amikor bármely munkanapon délelőtt 8 és 12 óra között, délután 3 és 5 óra között felmutathatják Md. E. 1. modelű igazolványukat láttamozás végett a kolozsvári hadkiegészítő parancsnokságnál. A rendelkezés szerint a tartalékos tisztek századosi rangig egyszerűen kötelesek megjelenni. Ez a rendelkezés — úgy mint eddig — úgy lát-szik, csak azokra vonatkozik, akik a román hadseregben már szolgáltak, mert a többieknek nincs egyszerűhájuk s a mai gazdasági viszonyok mellett nem is lehet őket arra kötelezni, hogy a drága uniformist beszerezzék.

Közép-Európa és Észak-Afrika partvidékén hatalmas hóviharak, áradások, lavinaomlások pusztítanak

A Földközi-tengeren több hajó segélykérő jeleket adott le. Dél-olaszországban egész községek állanak víz alatt

Róma, február 24. Az Alpesektől Sziciliáig egész Olaszországban nyugtalan és viharos az időjárás. Domodossolában lavinaomlás megrongálta a villanytelepet és megölt hat munkást, Massaratában földomlás több házat lesodort a lejtőn. Hat ember itt is életét vesztette. Aviantiban szintén földomlás volt emberáldozatok nélkül. Calabriában áradás pusztít s a tálaj több helyen beomlott.

Cortina d'Ampezzot a havazás teljesen elzárta a külvilágtól. A havazás még most is tart. Veneto tartományban az összes nagy folyók megáradtak s kiléptek medrükből. Az áradás nagy károkat okoz. Dél-Olaszországban is egész községek állanak víz alatt. Ravaghese környéke valóságos tengerre változott. Apuliában napok óta heves orkán dühöng, úgy hogy a

hajózás a partok mentén teljesen megszünt.

Párizs, február 24. A Földközi tengeren és Marseille környékén 48 óra óta vihar dühöng. Több hajó segélykérő jeleket adott le a viharban. A hajók nem tudnak befutni a kikötőkbe, mert attól tartanak, hogy a rendkívüli heveségű szélrohamok a partok sziklafalaihoz sodorják. Hasonlóan Észak-Afrika partvidékén is viharok vannak. A hajóközlekedés akadályokba ütközik s Tanger és Casablanca között csak egy repülőgép látja el a légi forgalmi szolgálatot.

A svájci Szent Bernáthegei menedékház környékén napok óta hatalmas havazás és hóvihár dúl. A hó magassága egyes helyeken a nyolc méterre is meghaladja.

— Véres összetűzés Havannában a rendőrség és a munkások között. Londonból jelentik: A kubai Havannában a rendőrség rajtaütött munkások titkos forradalmi összejövetelén. A forradalmárok revolverekkel védekeztek s tiz rendőrt súlyosan megsebesítettek. A karhatalom megerősítésekkel újra behatolt a gyűlésterembe és az ellentállást tanúsító és lövöldöző munkásokra sortűzet bocsátott. Több mint ötvenen súlyos sebeket kaptak. Az épen maradt forradalmárokat összefogták és bebörtönözték.

— Achmed Zogu Bécsben marad. Bécsből jelentik: Jólinformált körökben úgy tudják, hogy Achmed Zogu albán király nem befolyásoltja magát az ellene elkövetett merénnyel és továbbra is az osztrák fővárosban marad. 12 foglalkozás nélküli albánt ki fognak utasítani Ausztriából, de a kereskedők és diákok további bécsi tartózkodásának nincs most sem akadály.

— Ledőléstől féltik a pisai ferdetornyot. Rómából jelentik: A ledőlés veszedelem fenyegeti Olaszország egyik világhírű érdekességét, a pisai ferdetornyot és egy szakértő bizottság, melyet a kormány küldött ki megvizsgálásra, renoválást javasolt. A nagy költséggel járó renoválást folyton húzták-halasztották, míg végre egy másik bizottság kijelentette az újabb szakértői szemle alapján, hogy a pisai építészeti csoda el fog pusztulni, ha gyorsan hozzá nem látnak megjavításához. Az angol Francois Cementation Companyt bízták meg a torony renoválásával. Az angol cég mérnökei már meg is kezdték a renoválás munkáját, egy olasz építővállalat közreműködésével.

— Nagy ünnepekre készülnek Oroszországban a vörös hadsereg megalapításának 13-ik évfordulójára. Londonból jelentik: Oroszországban nagy propagandával készítik elő a vörös hadsereg alapításának 13. évfordulói ünnepségeit.

— Idegesség és ösztönélet. Dr. Feldmann Sándor nagynevű lélekorvos „Idegesség és ösztönélet” című munkája új köntösben második kiadást ért el. A könyvben a nagy lélekismerő szeszó kisebb értekezéseket ír az ösztönélet és a lelki-zavarközötti összefüggések különböző terénúairól. Könyvében gyakorlati élelétással regisztrálja azokat a jelenségeket, amikor a napi élet ezernyi gondjától a realitás kegyetlen korbácsütéseitől szenved, még egy belső sors kínzó hatásával is küzd. Népszerű és világos módon érzékelteti a nemzavarok lelki okait, megröbbszörrelt valóságérzésekkel ecseteli lelki és testi bajok keletkezéseit. Pontosan világítja meg az ember életét nagy mértékig megnehezítő elpirulás, jó és rossz előérzet és hinochondriák keletkezését. Kultúrészadunk lelki zavaroktól gyöttrődő emberének talán legnagyobb problémája az akaratgyengeség, mely élet utiaén és boldogulásában gátolja. Mindennek köros lelki jelenségek a gyakorlati orvos biztos meglásának szemüvegén keresztül módot adnak a bajok megelőzésére s a már meglévő betegség gyógyulásának utiát is egyvetetik. Az ideges gyomor, az ideges szív, az alvás és álmatlanság gyöttrölmei kaleidoszkópszerű színekkel ecsetelve hozzák közel a kultúrember lelkiéhez ezeket a kérdéseket. A könyvet Norák Rudolf és Társa cég (Budapest, VIII. Baross ucca 21.) adta ki. Ára P 3.

NAPROL-NAPRA

*
 A szellemi együttműködés bizottsága megalakította tudományos és művészeti albizottságát. Tagjaivá lettek többek között a német Thome Mann, a román Elena Vacarescu és a magyar Bartók Béla.

*
 Ez év április elsejétől kezdve tilos fegyencmunka által előállított áruk kirakása és szállítása az Egyesült Államok területén. A külföldön tartózkodó ügynökök tanúsága a kényszermunka teljes bizonyítékul fog szolgálni s az amerikai hatóságok ez alapon döntenek az áruk importjának engedélyezésre, vagy betiltása felett.

*
 Az Egyesült Államokban a sportolás minden ága hihetetlen arányokban terjed. Már majdnem minden gyermek résztvesz az iskolán kívüli sportolásban is. Tizenkétmillióra becsülik azon 8-18 éves gyermekek számát, akik rendszeresen folytatnak testező sportokat.

*
 Al Capone golyóálló gépkocsiján test őrei kíséretében megérkezett üdüléséből Csikágóba. Jogtanácsosa érkezését azonnal magyarázza, hogy a bíróság előtt védekezni akar a adócsalás vádjá ellen, de a jól értesültek meg vannak győződve arról, hogy a polgármesterválasztásnál Thompson jelöltségét akarja embe-reivel hathatósan támogatásban részesíteni.

*
 Newyorki jelentés szerint az amerikai tengerészeti minisztérium engedélyt adott a Los Angeles léghajónak arra, hogy a tavaszi idő beálltával leszállást végezzen Newyork legmagasabb épületének, az Empire States Buildingnek tornyán. A veszélyes kísérlet híre nagy izgalmat keltett Newyorkban.

*
 Newyorki jelentés szerint az Universal filmgyár egyik főnöke a napokban hajórá száll Európá felé, hogy végigutazza a metropolisokat és új filmteljesítményeket fedezzen fel vállalata számára. Különösen nagy most a kereslet Amerikában angolul szépen beszélő, jóalakú és jóarcú nők iránt.

*
 Hol a legtöbb mozi? Párizsból jelentik: A filmkultura legfrissebb adatait egy párizsi moziújság gyűjtötte össze a minap országok szerint csoportosítva. A legtöbb mozgófényképműintézet — a lap szerint — Németországban van. Míggyárt utána Oroszország következik, majd Franciaország és Anglia. Legkevesebb mozi Albánia ban van, mindössze három. Párizsnak száz harmincegy nagy és körülbelül ugyanennyi kisebb mozgófényképműintézet van. Láto-gatottság szempontjából az ötmillióes francia fővárosban átlag minden nap két-száznyolcezer ember nézi végig az elő-adásokat.

*
 Japánban megszűnt a kimonóviselet. Londonból jelentik: A japán szüffraszettek mozgalmát indították a kimonó ellen. Évszázados japán női divat az ezzel helyet az európai viseletnek. Fusae Icsikavo kisasszony, a japán szüffraszett-mozgalm vezetője, így nyilatkozott erről a mozgalomról egy londoni újság tókioi levelezőjének: A japán nők nagyrésze már alkalmazkodni igyekszik az európai kultúrához még a ruházatkódásban is. Szép és festői a kimonó, de erről is hajlandók már lemondani a japán nők. Hiszen elmultak már nálunk is azok az idők, amikor sok volt a pénz és bőven telt selyem-re. Ma már a leggazdagabb japán nők is takarékoskodnak és lehetőleg más, olcsóbb, de azért eléggé finom és díszes szövettel helyettesítik a selymet. A kimonó, ha selvemből készül, rendkívül drága. Annnyiba kerül, amennyiből tíz európai divat szerint készült, elegáns kosztümöt lehet csináltatni. A japán szüffraszettek az én vezetésemmel harcót indították a kimonó ellen, mely most már halálra van ítélve. E mozgalmunk egyik eredményének tekinthető az is, hogy a japán iskoláslányok már európai viseletben járnak az iskolába. A fiuk már régebben magukra öltötték az európai diákruhát. Rövid idő mulva alkalmasint már annyira fog haladni ez a mozgalmunk, hogy a japán férfinek, ha kimonót akar látni, Európába kell mennie a pazarló divathölgyekhez.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
 HIRDESSÉN AZ ÚJ KELETBEN

gyermek

szülői zsidó regény és portó
 ÚJ KELET
 TÁLYABAN

Goldner

ól lett nagystilű
 nénye főlemelkedő
 tene Nemirovsky
 utóbbi évek legna-
 könyveinek
 136 lej.
 204 lej.
 ELET könyvosztá-
 an.

KÖZGAZDASÁG

Az új gazdasági konjunktura már utban van

mondja Amerika legtekintélyesebb pénzüembere

Newyork, február 24. A clevelandi kereskedelmi kamara egyik legutóbb lezajlott bankettjén John Mac Hugh, a Chase Nationalbank végrehajtó bizottságának elnöke, Amerika egyik legnagyobb pénzkapacitása, nagyszabású beszédet tartott az amerikai konjunkturák gyakori változásáról.

„Mi is — mondotta a szónok — súlyos gazdasági bajokkal küzdünk, éppen mint az ipari és mezőgazdasági országok legtöbbje Európában. A bajokat nem egykönnyen fogjuk tudni eltüntetni. De állítom, hogy a gazdasági krízisben jelentős szerepe van a félelemnek, aminek alapjában semmi köze a gazdasági okossághoz. A nagy félelem az embereket visszatartja sok olyan vállalkozástól, ami feltétlenül előnyét jelentené a gazdasági életnek. Ha majd ez a pszichológiai momentum eltűnik az emberek lelkéből és ha majd a józan és lehangolt gondolkodás elfoglalja helyét, bizonyára a gazdasági élet is gyorsan és jelentősen meg fog javulni.”

„Igen — folytatta John Mac Hugh — a félelmet a vidám és pattogóan friss beszédek nem tudják eltüntetni, sőt bölcsebb, jó érvekkel alátámasztott beszédek sem. A félelem a lelkesedés forrása az érzésvilágból táplálkoznak, nem az észből. Bizonyos idő múlva önmaguktól eltűnnek. A változást ilyenkor nem a tények ereje idézi föl, hanem egy másik érzés, a bizakodás érzete. Ez pedig most utban van. Amerikában az emberekben helyet foglalt a józanság szelleme és jó jelek vannak a konjunktúra föllendülésére.”

John Mac Hugh számokat vonultatott föl, amelyekkel igazolni kívánta, hogy nemcsak a motoriparban mutatkozik lényeges javulás, hanem a produkció számos ágában.

„A perspektívák biztatók — mondotta a pénz-kapacitás, — fődolog, hogy az emberek visszanyerjék bizalmukat.”

Színház—Művészet

A tokiói japán dalszínház Kolozsváron

Kolozsvár, február 24. Jövő kedden rendkívüli színházi eseménynek leszünk tanúi. A világhírű Kabuki-színház, Tokio legelső együttese, európai körutján megáll egy-egy napra Kolozsváron és bemutatja itt azt az exotikus művészetet, amelyet eddig csak a Japánból járó utazók leírásaiból ismerünk.

Az együttes élén Tokujiro Tsutsui áll, akiről a newyorki, londoni és párizsi lapok azt írják, hogy a világ egyik legnagyobb színésze. Harminchat tagu együttes jön vele, énekesek, színészek, táncosok és 12 gésa. Az együttes két vagon eredeti japáni díszletet és kosztümöt hoz magával. Mimodramákat, táncokat, párvadalkokat, a japán színházművészet összes jellegzetességeit be fogják mutatni.

A japán színház előadása az életnek egészen sajátos, új arcát hozza közeink. A japán színjátszás pittoreszk, előkelő, ősi tradíciókon nyugvó különlegességei bizonyára a mi közönségünket is éppúgy el fogják bűvölni, mint a nyugati metropolisok publikumát.

A japán színház előadása az életnek egészen sajátos, új arcát hozza közeink. A japán színjátszás pittoreszk, előkelő, ősi tradíciókon nyugvó különlegességei bizonyára a mi közönségünket is éppúgy el fogják bűvölni, mint a nyugati metropolisok publikumát.

Román Opera műsora

Szerda, febr. 25: A windsori vig nők.

„Olasz tenoristákat kérünk!” Minden évben halljuk a közönség köréből, úgy a bukaresti, mint a kolozsvári publikumtól, azt a kívánságot, hogy olasz tenoristákat kérnek az opera igazgatóságától. A bukaresti Opera már teljesítette is ezt az óhaját, állandó olasz vendég szereplői vannak. A kolozsvári Opera március 2-től kezdve szintén teljesíti a közönség kívánságát és egész sorát fogja szerepeltetni az olasz vendégénekeseknek, anélkül,

hogy a helyarákat felemelné. Az első vendégtenorista **Vittorio Fullin**, akinek a Milánói Scala ezidei szezonjában rendkívüli sikerei voltak. Március 2-án, hétfőn a Troubadur-ban, március 4-én, szerdán az „Aida”-ban és március 6-án, pénteken a „Bajazzók”-ban és a „Parasztbecsület”-ben lép fel a művész. Jegyek a kolozsvári Opera rendkívüli előadásaira a „Romania Artistica” színházi ügynökségnél (főtéri kioszk) kaphatók.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYE

Rád bízom a feleségem. Ma este mutat-

ja be a színház Vaszary János briliáns négyfelvonásos bohózatát, amelynek sokat ígérő címe: Rád bízom a feleségem. Az új darab a budapesti színházi szezonnak egyik legnagyobb sikere s pazar humora, világos és érdekes meséje, kitűnő szerepei arra predesztinálják, hogy az egész világot meghódítsa vele a kitűnő szerző. Nálunk Fekete Mihály rendezi a darabot, a főszerepeket Szentgyörgyi Mária, Komár Juliska, Nemes Mancsi, Miklóssy Margit, Tompa, Forgács, Fekete, Selmeczy alakítják. Csütörtök este is a Rád bízom a feleségem kerül színre.

Frederika: a szezon nagy operettszépe. Szombat este Lehár Ferenc legújabb, világsikert aratott nagy operettje, a Frederika kerül színre a Magyar Színházban. Az előadásra hetek óta készül az operett-együttes, mert Lehár operettje a legmagasabb követelményeket állítja a színészekkel és a rendezőkkel szemben. Zenéje az operák színvonalán mozog s a darab külső kiállításban is óriási munkát és befektetést igényel. A kolozsvári színház azon van, hogy az előadás valóban méltó legyen a nagy zeneszerzőhöz. A darabot nálunk Ihász rendezi, a zenekart Stefanidesz vezényli, a főszerepeket Karácsonyi, Kertész, Nádor, Ihász stb. alakítják.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szerda fél 9: Rád bízom a feleségem. Bohózat-újonság, először. 27. Premiérbérlés. Ssz. 199.)

Csütörtök fél 9: Rád bízom a feleségem. (Bohózat-újonság, másodszer. 32. B. bérlés. Ssz. 200.)

Péntek: Hivatalos szünnap.

Szombat fél 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje. Újonság, először. Karácsonyi, Kertész, Nádor, Ihász fel-lépésével. 23. Premiérbérlés. Ssz. 201)

Vasárnap este 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, másodszer. 33. A. bérlés. Ssz. 203.)

Hétfő fél 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, harmadszer. 33. B. bérlés. Ssz. 204.)

Kedd fél 9: A tokiói japán dalszínház 36 tagu együttesének zene-, gésa- és balettkarának egyetlen vendégjátéka. (Felemelt helyárak. Bérlétszűnet. Ssz. 205.)

Szerda fél 9: Blancs Posneti elárultatása (Shaw-darab, először). A háztető verbe. (Kurt Götz-darab, magyarul először). Az építők munkások, a vasutasok és nyomdászok dalkarainak részvételével. Bevezeti: Salamon László. Bérlétszűnet. Rendes helyárak. Ssz. 206. (Folytatása a 3. oldalon)

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Szerda, február 25.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: A Mándits szalózenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 3.30: Morse tanfolyam. 4: Az egészséges táplálkozás követelményei a háziasszony szempontjából. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A Nemzeti Múzeum ásvány- és őslénytára. 5.25: Gra-

mfóhangverseny. 6.30: Olasz nyelvoktatás. 7: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 7.45: Gyorsíró folyam. 8.20: Egyfelvonásosok a Studióból. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10.35: Francia nyelvű előadás. Majd: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye.

Bécs. 8.30: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 10.10: Silving-Geisler zenekar.

Berlin. 7.30: A dresdeni állami zenekar hangversenye.

Belgrád. 9.30: Házi zenekar.

Breslau. 7.30: Zenekari hangverseny. 10.40: Grammfón-kabarré.

Hamburg. 8: Zenekari hangverseny. 10.30: Exotikus tánczene.

Leipzig. 9.10: Hangjáték. Fél kettőig éjjeli hangverseny.

London. 10.50: Zongorajáték. Egy óráig tánczene.

Milánó. 8.45: Kamarazene. 10: Operett-részletek. 11: Kávéházi zene.

München. 9.20: Szórakoztató zene. 10.45: Kávéházi zene.

Osló. 8.30: Rádiózenekar. 10.35: Táncgrammfón éjjel.

Párizs. 9.45: Hoffmann meséi a studióban.

Frankfurt. 9: Olasz operák áriái.

Poznan. 8.30: Zenekari hangverseny. Pozsony. 7.20: Fuvószena.

Prága. 8: A cseh filharmonikusok rendkívüli hangversenye.

Róma. 8.45: Operaátvitel.

Stockholm. 8: Szimfonikus hangverseny. 9.40: Régi tánczene. 10.15: Modern tánczene grammfónon.

Straussburg. 9.30: Hangverseny. 11.30: Tánczene.

Varsó. 7.25: Grammfón. 8.30: Zenekari hangverseny. 11: Tánczene.

Csütörtök, február 26.

Bukarest. 20: Énekszámok. 21.15: Házi zenekar.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny. 2.45: Hírek. 4: Rádiógyetem. 5.45: Cigányzene. 7.30: Hubay: Alarc című operája. Majd: Jambócs. 20.45: Hangv.

Breslau. 22.25: Házi zenekar.

Lipce. 19.45: Kézzongorás hangverseny. Bach, Saint-Saens művei.

Poznan. Varsó. 20.30: Könyvű zene.

Riga. 19.03: Operett.

Milánó. 20.30: Szimfonikus hangverseny. Mozart, Beethoven, Mendelssohn Wagner művei.

Róma. 21.05: Zenekari hangv.

Prága. 21: Hangv. Beethoven E-moll szonáta és F-dur szimfónia.

Osló. 22.30: Karének.

Stockholm. 20.30: Katonazene. 22.10: Könyvű dalok.

Apró hirdetések

Uri családhoz ajánlkozik francia-német zongora tanárnő. Cim: „Idősebb urinál Cluj, Str. Motilor 143.

Minden nap frissen fejt kóser tehénbivalytej, valamint egy tehéntől készített cseseemőtej kapható Schwartz Ignác vegetárius éttermében, Reg. Ferdinand 10. szám.

Intelligens, fiatal, jómódú, német beszélő bocher, ki Gemore Tojszeveszt tanulni tud: 14 éves fiam mellé teljes elváltás és fizetéssel elhelyezést nyerhet. Hittler József Oradea, Baross ucca 7.

Előkelő családból származó, kitűnő anyagi helyzetben levő 48 éves jól képzett, diplomás, vallásos, önálló jövedelmű üzlettel bíró ur keres hasonló helyzetű levő, 30-40 éves urhölgyet házasság céljából. „Kizmet” jellegre a kiadóba.

Négyszobás komfortos lakás Urániaból olcsón kiadó.

?

Minden kérdésre feleletet ad a

A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931) Teljes idegen szavak szótára, sport, lozília, jog, közgazdaság, technika, minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 560 lejes bolti ár helyett

ára füzve 200 lej, kötve 240 — lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Bécsbe utazhatnak utlevél nélkül

az Uj Kelet társaskirándulásával a március 8-tól március 15-ig tartó

XX. Wiener Messe Bécsi Nemzetközi Mintavásárra

Az Uj Kelet társaskirándulást rendez a bécsi mintavásárra. A társas utazás részvételi díját négy változatban állapítottuk meg:

I. csoportban a részvételi díj 3220 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonat III. osztályon utaznak. Elszállásolás és étkezés nélkül.

II. csoportban a részvételi díj 4720 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonat III. osztályon utaznak és Bécsben 3 napig teljes elszállásolást, pensiót, teljes ellátást kapnak napi háromszori étkezéssel, italok nélkül.

III. csoportban részvételi díj 4340 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonat II. osztályon utaznak. Ellátás, szálloda nélkül.

5840 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonat II. osztályon utaznak és Bécsben három napig elszállásolást, teljes pensiót kapnak, napi háromszori étkezéssel, italok nélkül.

Mind a négy csoportban a résztvevők a fenti összegekért Kolozsvártól Bécsig és vissza vasuti jegyet, vásárigazolványt, vizumdíjakat és a kollektív utlevélt kapják, Bécsben a szállodától kiszállítást a mintavásárra és egy napos autótúra, amely alkalommal megtekintetik Bécs nevezetességeit.

Indulás március 8-án Kolozsvártól, déli 12 óra 34 perckor, érkezés Bécsbe március 9-én reggel, vissza-indulás Bécsből március 11-én este, visszaérkezés Kolozsvárra március 12-én délután 6 óra 35 perckor.

zonyítványának és személyazonosságát bizonyítványának másolatát március 2-ig az Uj Kelet szerkesztőségéhez vagy a Hermes Menetjegyi-irodához Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 13 szám alá. (Telefón 29). Mindkét helyen díjmentesen válaszleveg ellenében kap részletes információt.

A társasutazás részevevőinek kívánására a Bécsben való tartózkodás idejét március 14-ig meghosszabbíthatjuk, ebben az esetben azonban a résztvevők március 12-én reggeltől március 14-ig, a visszaindulásig saját költségükön kötelesek gondoskodni szállásról és ellátásról, illetve külön, mérsékelt díj mellett vállaljuk az elszállásolást és étkeztetést.

Küldje be állampolgársági bi-

XIV. ÉVF. Cluj—Kolo február 2 5691 ÉV

Az Uj Kelet az és bányási naplók Olkkelink után ferrás megjelölésükre

Készítőknek megőrzésükre

A munka borzalma

„Németországban száma elérte az ötszázet ez a hire ug új amerikai rekord nélküliek száma ladta a négy milliós hétről-hétre hol tízezerrel csökkent. Vekedett, mint cs küliek száma milliós. Meg van t kord, olyan rekord akár az életébe is zónok: Németország

öt millió ember vatalosan számon pénzéből, mint munk szágban, de ez a millió családfőt jelen nélküli családfőre számítunk, akkor munkanélküli és h dennapi kenyérért az állam. Németor közül ha e néhány kot is a munkané csak 50 millió em megkeresni kenyé nemcsak önmaguk nem a közpénzekb kanékkülit is.

Minden hét do egy munkanélküli ban. Ez a rettenet tőzhatatlan katas Németországot. A ugyanis az a term den munkanélküli nélkülséget termé Németország a m akkor hamarosan szám megfordul emberre két mun Csak az a kérdés, lehet-e jutni eddig

A munkanélkü azonban nemcsak egész Európára ve árnyékát. A német külség nemcsak földi fogyasztásra kódtatással jár. K szágok és közöttü mánia is érzik m ország éheznek. Ma megszűnik az agrá ni és amíg a né éllelmiszer híján keleteurópai mező ba, a nyakukon n ladnak majd bele.

A megoldás ped olyan kézenfekvő, mányok nyilvánva nyulnak ehhez az gyon is a kezük rom esztendeje, h széknek Párisban, ban és Genfben és ugyanolyan emb van, mint három ma már az iskola hogy a gazdasági szerűtlen termelés okai. Kétségbejít éhezni azért, mert miszer, Németors mert egyáltalában romániai parasztr gabonája, pénz h rolni sem külföldi méket és az ipari tai egyre nagyob